Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной Октябрийн 21-hэ гарана | № 199 (16122) | 1982 оной августын 29, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

ЭНЭ ШУХАЛА ХЭРЭГТЭ ХОТО ГОРОДУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛНА

Буряадай АССР-эй Статуправлениин мэдээсэhэнэй ёhоор республикын колхоз, совхозууд байгша ондо нинтын адууhа малда 503 мянган тонно үбhэ нөөсэлхэ түсэбтэй аад, тэрэнээ 151 мянган тоннодо хүргөө гэхэ гү, али даабаряа оройдоол 30 процент болгоhон байна. Кабанскын райондо энэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Тэдэнэр үбhэ абаха түсэбөө 83 процентдэ хүргэбэ. Хэрбээ тус районойхидой ажалаа нимэ hайнаар эмхидхээд байхада, Яруунын, Хэжэнгын, Ахын, Зэдын районуудай ажахынууд үбhэ hүрилхэ даабаряа оройдоол 7—19 процент болгонхой.

Hүүлэй долоон хоногой туршада сенаж дараха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ 194,6 мянган тонно сенаж дарагдаха hаа, мүнөө 174,2 мянган тонно бэлэдхэгдээ. Республикын 10 район сенаж дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Харин Яруунын, Захааминай районууд тон бага сенаж бэлэдхээ гэхэ гү, али хараалhан түсэбтэ даабаряа 14-12 процентдэ хүргөө.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ үедэ республикын ажахынууд 172 мянган тонно силос дараhан hаань, мүнөө 248 мянган тонно шэмэтэ тэжээл нөөсэлгэдэбэ. Мүн лэ эндэ Кабанскын, Улаан-Удын районууд нийтынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр нөөсэлхые оролдоно. Зэдын, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай районуудай ажахынууд энэ хугасаа соо 3600—1500 тонно силос даранхай.

Буряадай АССР-эй Статуправлениин мэдээсэhэнэй ёhоор республикын колхоз, совхозууд байгша ондо нинтын адууhа малда 503 мянган тонно үбhэ нөөсэлхэ түсэбтэй аад, тэрэнээ 151 мянган тоннодо хүргөө гэхэ гү, али даабаряа оройдоол 30 процент болгоhон байна. Кабанскын райондо энэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Тэдэнэр үбhэ абаха түсэбөө 83 процентдэ хүргэбэ. Хэрбээ тус районойхидой ажалаа нимэ hайнаар эмхидхээд байхада, Яруунын, Хэжэнгын, Ахын, Зэдын районуудай ажахынууд үбhэ hүрилхэ даабаряа оройдоол 7—19 процент болгонхой.

Hүүлэй долоон хоногой туршада сенаж дараха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ 194,6 мянган тонно сенаж дарагдаха hаа, мүнөө 174,2 мянган тонно бэлэдхэгдээ. Республикын 10 район сенаж дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Харин Яруунын, Захааминай районууд тон бага сенаж бэлэдхээ гэхэ гү, али хараалhан түсэбтэ даабаряа 14-12 процентдэ хүргөө.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ үедэ республикын ажахынууд 172 мянган тонно силос дараhан hаань, мүнөө 248 мянган тонно шэмэтэ тэжээл нөөсэлгэдэбэ. Мүн лэ эндэ Кабанскын, Улаан-Удын районууд нийтынгээ малда шэмэтэ тэжээл ехээр нөөсэлхые оролдоно. Зэдын, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай районуудай ажахынууд энэ хугасаа соо 3600—1500 тонно силос даранхай.

САГ ОШОО, ШАМДАХААР БОЛОО

Районуудай колхоз, совхозууд бүхыдөө 38,5 мянган тонно ногооной витаминтай гурил гаргаха түсэбтэй hаа, тэрэнээ 46 процентдэ хүргөө гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 76,1 мянган тонноор ехые бэлэдхээ. Захааминай, Загарайн, Баргажанай, Зэдын, Хяагтын, Сэлэнгын, Улаан-Удын районууд ногооной витаминтай гурил тон багаар нөөсэлөөд байна.

Байгша ондо республикын ажахынууд бүхыдөө 544 мянган гектар сабшалангай ногоо унагааха hаа, харин мүнөө 222,4 мянган гектар сабшажа, түсэбэйнгөө дүүргэлтые 41 процентдэ хүргөө. Нёдондо энэ үедэ 227,3 мянган гектарай ургаса сабшагдаhан байгаа.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛЭЙ ХЭР БЭЛЭДХЭГДЭЖЭ БАЙhАН ТУХАЙ

1982 оной августын 23-най мэдээн.

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Районууд	Үбhэнэй hүрилгэдэхинь	Сенажай бэлэдхэгдэхинь	Силосэй дарагдаhанинь (бүхыдөө тоннаар)	Витаминтай ногооной гурилай гаргаhанинь
Кабанскын	83	125	38731	88
Улаан-Удын	57	106	39810	37
Хяагтын	55	192	11543	34
Бэшүүрэй	48	49	21328	43
Хурамхаанай	33	120	6965	52
Прибайкалийн	35	3,6 дахин	11749	43
Түнхэнэй	35	115	21853	51
Мухар-Шэбэрэй	33	45	24443	49
Загарайн	31	113	9259	27
Сэлэнгын	30	103	2684	35
Хорийн	29	131	14955	62
Захааминай	27	12	16005	22
Хойто-Байгалай	26	—	1505	—
Баргажанай	24	30	3804	31
Баунтын	20	—	—	—
Зэдын	19	84	3601	34
Ахын	15	—	—	—
Хэжэнгын	14	160	7920	64
Яруунын	7	14	12033	49
Республика бүхыдөө	30	90	248.188	46

МАНДАШЬЕ ХАБААТАЙ

Нинтын адууhа малда элбэг хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаhада республикымнай городууд болон хүдэлмэришэдэй поселогуудhаа олон зон хүдөө нютагуудта туhаламжа үзүүлхэеэ гарана. Сабшалан дээрэ, силос, сенаж даралгада, заhабарилгын мастерскойнуудта мүнөө промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд ажаллажа байнхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай түб хотын Железнодорожно районой хүдэлмэришэдэй хүдөө ажахыда ямар шефскэ туhаламжа үзүүлжэ байhан, тэрэ хүдэлмэрние районой партийна, совет эмхи зургаанууд яажа хүтэлбэрилжэ байhан тухай хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь Иван Митрофанович Пытиндэ хандаhан байна.

КПСС-эй обкомой бюрогой ба республикынгаа Министрнүүдэй Советэй тогтоолые бэелүүлэн, манай райком болон райгүйсэдком промышленна предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэри, партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинуудта түшэглэн, хүдөө ажахыда шефскэ туhаламжа үзүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Шефскэ туhаламжа тухай хөөрэхэдөө ганса үбhэ, таряа хуряалга тухай хэлэхээр бэшэ ха. Бидэ хүдөө нютагуудта шефскэ туhаламжа хүргэхэ талаар тодорхой комплексно түсэб табихайбди. Тэрэ түсэбөөр ганса хүдөө ажахын шухала кампанинуудта хабаадаха бэшэ, харин хүдөө нютагуудта 4 миллион шахуу түхэригэй ехэ барилга хэхэ, 72 мянган түхэригэй заhабарилгын ба хабсаралгын, дулаа дамжуулха сетине хабсаран тодхолгын хүдэлмэри ябуулха, колхоз, совхозуудта 146 мянган түхэригэй оньhон түхеэрэлгэнүүд болон зэр зэмсэгүудые үгэхэ байнабди. Республикын арбан хоёр райондо байрын 130 гэр барихаа түсэбтэйбди. Тэдэнэймнай 29-ниинь баригдажа тушааг-данхай, үшөө дүшэн гэр август, сентябрь соо ашаглалгада үгтэхэ юм. Бүхыдөө нимэ барилга дээрэ 360 хүн хүдэлнэ.

Мүн тиихэдэ манай районой промышленна предприятинууд шефтээ абаhан ажахынуудтаа барилга хэнэ. Тиигэжэ, жэшээнь, Яруунын совхоздо 400 хүнэй hууритай соёлой байшан, Хурамхаанда 40 мянган түхэрнг сметнэ сэнтэй витаминта гурилай цех, Хяагтын Улаадын совхоздо гурбан зуун тонно овощ хадагалха байра баригдажа байнхай. Олон районуудта электро-дамжуулгын линиинүүд татагдана.

Мүнөө үбhэ хуряалгын халуун хаhа соо районой предприятинуудhаа 1670 хүдэлмэришэд болон 170 механизаторнууд хүдөө нютагуудта эльгэгдэнхэй. Тэдэнhээ гадна Буряадай транспортна управленийн жолоошод үбhэ, таряа зөөхэеэ машинануудаараа хүдөө гарана. Тэдэнэр булта колхоз, совхозуудай сабшалан, таряалан дээрэ хүдэлхэ юм.

Энээнhээ гадна бидэ районой хүдэлмэришэдэй туhаламжаар овощехранилищиде 7400 тонно хартаабха, 2200 тонно үрэ жэмэсэй ба огородой эдеэ сэбэрлэжэ хадагалха даабаритайбди. Тиин энэ хэрэгтэ предприятинууд болон эмхи зургаануудhаа хүнүүдые эльгэхэ, машинануудые үгэхэ тусхай график табигданхай.

КПСС-эй горкомой бюрогой ба горгүйсэдкомой тогтоолоор манай райондо Загарайн районой Онохойн совхоздо 150 гектар, Эрхирэгэй совхоздо 40 гектар, Улаан-Удын районой «Байгал» ажахыда 15 гектар газар дээрэ огородой эдеэ ургуулха даабари үгтэhэн юм. Районой предприятинууд тэдэ участогууд дээрэ капуста таряа hэн. Ургасань мүнөө яhала hайн.

Манай районой олонхи предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй майн (1982 он) Пленумэй шийдхэбринүүдэр хараалагдаhан зорилгонуудые зүбөөр ойлгожо, хүдөө ажахыда туhаламжын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй тоодо авиационно, локомотив-вагон заhабарилгын, «Теплоприбор», кинемеханическа заводуудай коллективүүдые нэрлэлтэй.

Энэ бүхы хэрэгүүдые эмхидхэн ударидахын, хэрэгтэй, туhатай хэмжээнүүдые байра дээрэнь, саг соонь абахын тула КПСС-эй райкомой, бюрогой гэшүүд, райгүйсэдкомой хүтэлбэрилхы тушаалтад саг үргэлжэ хүдөө гаража, хүдэлмэришэдтэй уулзадаг заншалтай болонхой юм. Бүхы энэ шефскэ хүдэлмэри гээшэмнай ганса юрэл туhаламжын хүдэлмэри башэ, харин манай гүрэн түрын байгуулалтын үндэhэн ёhо — хүдэлмэришэд, таряашадай бата бэхи хаhи нүхэсэл, харилсаа холбоон болоно бшуу.

ШЭБЭРТЫН САБШАЛАНДА...

«Дружба» совхозой үбhэ хуряалгын оньhожоруулагдамал звено Шэбэртэ голые зубшаhан үргэн ехэ нугые сабшажа, бүхыдөө дүрбэн мянган центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй юм.

Ц. Ж. Гомбоевой ударидадаг звено адууhа малда үбhэ ехээр бэлэдхэхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ байна. Үбhэндэ орохоhоонь хойшо хура бороогой нилээд hаад тохёолдуулаашье hаа, гурба мянгаад центнер үбhэ hүрилөөд, нэгэсээр багсалан уяад байна.

— Манай звенодо арбан хүн ажаллажа байна. Звеномнай тракторай хоёр косилкаар, үбhэ тюк болгон уядаг ба бухал табидаг эньhонуудаар, тармууураар хангагданхай. Тиибэшье техникын талаар звеномнай муугаар хангагданхай гэжэ хэлэмээр. Мүн хүдэлмэримнай бултанай hанаашаар эршэтэйгээр ябуулагданагүй хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, энээнhээ урда үдэрнүүдтэ хура бороо боложо, сабшалан, тармаhаншье үбhэмнай бороодо сохюулшадаг байгаа. Бороодо ороhон үбhэнэй шанарынь муу байдаг гэжэ бүлтанда мэдээжэ ааб даа. Тиимэ hэн тула хура бороогой тогтоhон үдэр hамбаашалан, нойтон баалнуудаа хатаагаад hүрилдэг байгаабди. Бороотой үрдилдэжэ ябажа, хоёр мянган центнер ногоо силостэ бэлэдхэгдэнхэй. Мүнөө бэлэдхэжэ байhан үбhэмпай дутын хонишодто абаашагдаха ёhотой, — гэжэ Ц. Ж. Гомбоев дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Тус звенодо дүршэлтэй механизатор Дугар Хайбзанов косилкаараа бороложын заха үзүүрээр, голой эрьеэр зубшуулан тойрожо, ногооборишье ногоо үлөөхэгүйе оролдожо, шадамар бэрхээр сабшана. Тэрээнтэй хамта залуу тракторист Даба Абидуев түрүүшынхеэ косилкаар сабшажа ябаашье hаа, нүгөөдүүлhээ гээгдэхэгүй гэжэ оролдоно.

...Захаараа үдхэн бороложотой сабшалан дээрэ зэргэлhэн дүрбэн hүри hархайна. Тэрэ саанахана гараар сомогдоhон hүриин хажууда тюк болгон уягдаhан үбhэнэй hүри үндыжэ байна. Халуудашаhан аха дүүнэр Дэндог, Доржи Очировууд тюгүүдые hүри өөдэнь шэдэхэдэнь, Түмэн Настуев тэдэниие тодожо абаад, аятай зохидоор ябтална. Hуриин бүри үндэр болоходо, Дугар Сандаков «нюрууень» заhалсана...

— Энэ жэлдэ звенодомнай hургуулийн үхибүүд ажаллана. Тэдэнэрэй зариманинь түрүүшээр дүршэл шадабаригүйшэг hаа, мүнөө мэргэжэл ехэтэй, мүн хүсэ шадалшье нэмэhэн байхэ. Даба Абидуев hаяхан механизатор болоhон аад, трактор, косилка болон бусад техникэ hайн мэдэдэг болоо. Түмэр оньhо заhабарилхадаа тон бэрхэ юм. Мүнөө звеногойнгоо техникын эбдэрhэн бүхы юумэнүүдые заhадаг, өөhэдымнай «механик» болонхой. Совхоздомнай косилкада, прессэ hэлгэжэ табиха запчастьнууд хомор hэн тула «механигайнгаа» бэрхэ шадабарнин аша түhаар техникэмнай ажалhаа удаан hаатадаггүй, — гэжэ Цыдын Жамбалович хөөрэнэ.

Үдын эдеэлгэнэй урда тээхэнэ үбhэшэд hүриеэ соможо дууhаба. Шогтой зугаатайнууд эсэhэн нэгэшье янза хэбэргүй хоол барихаяа столдо hуубад. Гэнтэ МТЗ-50 түхэлэй тракторай таршаганаха дуулдажа, столой саанаhаа трактористнууд hуга харайн бодобод. Тэдэнэр гагнуулха хажуурнуудаа асарнад, прессээшье дүгэлүүлбэ. А. Н. Кучеровай гагнуур шэрэhэн тракторые удаан баринагүй, тэдэнэр юумэнүүдээ гагнуулхаяа оролдоно ха юм.

Бидэнтэй хамта тармуур шэрэhэн трактор гаража, хүбхэгэр баалнуудые зурыса хаяна. Звеногой ажаллажа байhан сабшаланhаа ябахадамнай, тюгтэй үбhэнэй сомоо холоhоо тобхойн харагдажа байгаа hэн.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.
Загарайн район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. Ж. Гомбоевой звеногой гэшүүд.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ЛВРЗ — ШЕФҮҮДТЭЭ

Хүдөө нютагуудта шефскэ хүдэлмэри шангадхахын тула шефтээ абаhан колхоз, совхозуудтаа гэр байра болон социально-ажаhуудалай объектнүүдые барилгын түсэб Улаан-Удын локомотив-вагон заhабарилгын завод тодорхойлбо.

Байгша табан жэл соо Яруунын районой ажахынуудта заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэрнин ба мал ажалай 20 объект барижа тушааха, 200 мянган түхэригэй техническэ хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараална. Шефтээ абаhан ажахынуудые 30 зүйлэй элдэб хэрэгсэлнүүдээр, барилгын материалаар, хүдөө ажахын машинануудай запчастяар завод хангаха юм. Хүдөө ажахын кадрнууды бэлдэлгэдэ, мүн хүдөө ажахын шухала кампанинуудые үнгэргэлгэдэ завод мүн лэ туhа хүргэхэ.

Манай корр.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Кабанскын шубуунай фабрикын механизаторнууд комплексно аргаар силос даража байна. Үргэн абасатай жаткануудаар хадагдаhан ногооной баалые силосэй комбайнууд хуряана. Комбайнернууд В. А. Идрисов, В. М. Батышев гэгшэд халаанайнгаа түсэбые үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Тиимэhээ силосэй ногоо зөөдэг машинанууд, мүн нүхэн соо силос дарадаг тракторнууд зогсолтогүй хүдэлгэдэжэ, эршэмтэй түргөөр силос дарагдана бшуу. Силос даралгаар тус ажахын энэ жэлэй түсэб сүм дүүргэгдэнхэй, гэбэшье элбэг тэжээлэй түлөө ажалшад үшөөл оролдоhоор.

М. ОЧИРОВ.

САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Прибайкалийн районой промышленна предприятинуудай коллективүүд ажахынуудай үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ туhа хүргэнэ. Харгын заhабари-барилгын управленийн, Прибайкалийн межколхозлесэй болон бэшэшье предприятинуудай хүдэлмэришэд олоороо сабшалан дээрэ гаранхай, эршэтэй hайнаар хүдэлжэ байнхай. Жэшээлэн хэлэбэл, ой модо харуyhалагшад «Ильинкинский», «Зырянский» совхозуудта, мүн «Прибайкалец» колхоздо 600 гаран центнер үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаа. Районой харгы заhагшад «Зырянский» совхоздо 300 центнер үбhэ хуряажа тушаагаа.

О. МУНКОЕВ.

ШАХТЁРНУУДАЙ hАЙНДЭР

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

«Мянгатанай» хүдэлөөндэ хабаадагшад—халаанай турша соо забой бүхэнhөө мянган тонноhоо бага бэшэ hүүрhэ малтан гаргадаг бригаданууд, участогууд hүүрhэнэй промышленностийн хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шадарые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулна. hалбари дотор дүрбэн зуу гаран нимэ коллективүүд бии. Газар дороhоо малтан гаргагдадаг түлишын дүшэ гаран процентые тэдэ тушаана.

«Мянгатанай» хүдэлөөндэ hалбаринууд хүдэлмэрилэгшэдэй тусхай hайндэртэ— Шахтернуудай үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаанда хабаадагшад хэлээ. Иимэ суглаан августын 27-до Москвада, Союзуудай байшангай Колонно залда болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэрнин түрүүшүүл, социалис мүрысөөндэ илагшад, нинсдэл хотын олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ hууба.

СССР-эй нүүрhэнэй промышленностийн министр Б. Ф. Братченко элидхэл хээ.

hалбаринин хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэрэе саашадань улам нарижуулан hайжаруулхын, байгша оной ба табан жэлэй даалгабринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ, дүй дүршэлөө зорюулха гэжэ баярай суглаанда хабаадагшад найдуулба.

(ТАСС).

КИНОГОЙ ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Августын 27-до Москвада, «Октябрь» кинотеатр дотор болоhон баярай суглаан совет кинематографистнуудай тусхай hайндэр—Киногой үдэртэ зорюулагдаа.

СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш элидхэл хэбэ. Үүсхэлшэ, зохёон байгуулагша совет хүн—оролной 39 киностудида мүнөө буулгагдаг харуулагдадаг картинануудай гол геройнь болоно. Совет экранай ажал ябуулагшад СССР-эй 60 жэлэй ойе зохёол бүтээлэй шэнэ туйлалтануудаар угтахань. Бүхы союзна республиканнуудай мастернуудай буулгаhан лентэнүүд арадуулай бата хаhи барисаае; олон үндэhэ яhатантай Совет гүрэнэй гайхамшаг илалтануудые алдаршуулан маргаана гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ.

Киноискусство манай баатар габьяата үе сагта таарама шэнэ зохёолнуудаар саашадаа баяжаха байхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад Коммунис партиие, бүхы совет арадые найдуулба.

(ТАСС).

ЗАМБУУЛИНДАХИ НИИДЭЛГЭ ДҮҮРЭЭ

ЛЕОНИД ПОПОВ, АЛЕКСАНДР СЕРЕБРОВ, СВЕТЛАНА САВИЦКАЯ ГАЗАРТАА БУСАЖА ЕРЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Космонавтнууд Леонид Попов, Александр Серебров, Светлана Савицкая научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»—«Союз Т-5»—«Союз Т-7» гэжэ комплекс дээрэ шэнжэлгэ ба туршалганууде хэхэ программын дүүргэгдэhэнэй hүүлээр, 1982 оной августын 27-до Москвагай сагаар 19 час 04 минутын үеэр Газартаа бусажа ерээ. «Салют-7» станци дээрэхи хүдэлмэри космонавтнууд Анатолий Березовой, Валентин Лебедев үргэлжэлүүлнэ.

Замбуулинай «Союз Т-5» онгосын буулгын аппарат Советскэ Союзай газар дээрэхи харааладаhан газартаа, Аркалык хотоhоо зүүн-хойгуур 70 километртэ бууба.

Газарта бууhанай hүүлээр, нүхэд Поповой, Серебровой, Савицкаягай бэень hайн байна.

«Салют-7» станциин гурбан hарын туршада ннидэhэн гол экипажай, хамта хүдэлмэрилhэн табан космонавтын экипажай шэнжэлгэнүүдэй ба туршалганууудай материалнууд Газарта асарагдаа.

Космонавтнууд Газарай нюруугай зарим районуудай, гадаада далайнуудай акваториин фото-зурагуудые буулгаhан, техническэ хэдэн туршалганууде хэhэн байна. Ниидэлгын үедэ совет, чехословак, француз аппаратура хэрэглэн, астрофизическэ ба геофизическэ туршалганууд үргэлжэлүүлэгдээ. Станци дээрэ анха түрүүшынхеэ хэгдэhэн биотехническэ туршалганууд ехэ удха шанартай. Онсо сэбэр биологическа ашагта бодосуудые хүнгэрэн хөөрэлгын оршон байдалда гаргажа абаха онол арганууд тэдэ туршалгануудай үедэ шалгагдаhан байха юм.

Медико-биологическа шэнжэлгэнүүд экипажай хүдэлмэриин программада нилээд ехэ hуури эзэлээ. Тиимэ шэнжэлгэнүүдэй эсэстэ олон тоото научна шэнэ мэдээнүүд абтаба. Гэхэ зуура замбуулиндахи ниидэлгын эхэнэрэй ба эрэ хүнэй бэе махабадта ямараар нүлөөлдэг байhанай гол илгаанууд элирүүлэгдээгүй.

Анха түрүүшынхеэ эхэнэр-космонавтын хабаадаhан экипажай ниидэлгын амжалтатайгаар дүүргэгдэhэниинь—совет космонавтикын шэнэ гайхамшаг жэшээ болоно. Ниидэлгын үедэ абтаhан научна мэдээнүүд эрдэм ухаанай ба арадай ажахын элдэб hалбаринуудай аша туhада, мүн замбуулиндахи жолоодолгото ниидэлгэнүүдэй саашанхи хүгжэлтын аша туhада хэрэглэгдэхэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ХОЁР ДАХИН ГЕРОЙ СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР Л. И. ПОПОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»—«Союз» гэжэ комплексоор замбуулинда ниидэлгэ амжалтатайгаар бэелүүлhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаhанайнь түлөө Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй летчик-космонавт нүхэр Леонид Иванович **Поповые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 оной августын 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР А. А. СЕРЕБРОВТО СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»— «Союз» гэжэ комплексоор замбуулиндахи ниидэлгэ амжалтатайгаар бэелүүлhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаhанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр Александр Александрович **Серебровто Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, Ленинэй орден, **«Алтан Одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 оной августын 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР С. Е. САВИЦКАЯДА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»—«Союз» гэжэ комплексоор замбуулиндахи ниидэлгэ амжалтатайгаар бэелүүлhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатар габьяа гаргаhанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр Светлана Евгеньевна **Савицкаяда Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, Ленинэй орден, **«Алтан Одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 оной августын 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

НҮХЭР А. А. СЕРЕБРОВТО «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭhЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»—Союз» гэжэ комплексоор замбуулин соогуур ниидэhэнэйнь түлөө нүхэр Александр Александрович Серебровто **«СССР-эй летчик-космонавт»** гэhэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 оной августын 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

НҮХЭР С. Е. САВИЦКАЯДА «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭhЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-7»—«Союз» гэжэ комплексоор замбуулин соогуур ниидэhэнэйнь түлөө нүхэр Светлана Евгеньевна **Савицкаяда «СССР-эй летчик-космонавт»** гэhэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1982 оной августын 27.

КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДhЭЭ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМhЭЭ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДhЭЭ

КПСС-эй Буряадай обкомой гэшүүн, СССР-эй Верховно Советэй депутат, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Анатолий Николаевич **Цыденовэй** 1982 оной августын 27-до наhа барахан тухай КПСС-эй Областной комитет, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум болон Министрнүүдэй Совет үнэгэлгэ шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

КПСС-эй обком | **Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум** | **Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет**

МҮНӨӨДЭР — ШАХТЁРОЙ ҮДЭР

ШИИДХЭХЭ АСУУДАЛНУУД ОЛОН

Галуута-Нуурай шахтын коллективтэ арбан нэгэдэхи табан жэл ехэ бэрхэшээлнүүдтэйгээр эхилээ hэн. Нүүрhэ малталгаар жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Шалтагаануудай нэгэниинь гэхэдэ, оньhожоруулагдамал комплексно бүхы забойнуудта бригаданууд-дай, участогуудай коллективүүд ажалай hайн үрэ дүнгүүдые туйлаагүй, оньhожоруулагдамал комплекснуудые заhабарилгын хүдэлмэрини удааphанhаа, машина түхээрэлгэнүүдэй эбдэрэлгэhээ боложо ажал hаатуулагдаа. Гэхэтэй хамта горно-геологическа орёо байдалhаа, мүн ажал эмхидхэлгын дутагдалнуудhаа уламжалан, сэбэрлэлгын шэнэ уурхайнууд саг соогоо бэлдэгдээгүй байгаа ха юм. Эдэ бүхы дутагдалнууд тухай коллективэй зүблөөн дээрэ коммунистнууд болон эдэбхитэд, жэлэй эхиндэ шангаар хөөрэлдэжэ, гэсгэлhээ гараха тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа бэлэй.

Мүнөө ашаглагдажа байhан дүрбэн уурхайн гурбаниинь жэлэй туршада хаагдаха юм. Тиимэhээ шахтые hэльбэн шэнэдхэхэ, сэбэрлэлгын шэнэ забойнуудые саг болзөртонь бэлдэлгые хаигаха хэрэгтэ нэн түрүүн анхаралаа эндэ хандуулнабди. Мүн проходческо бригаданууд-дай, бэлэдхэлэй участогуудай хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Малталгын ба проходческо бригаданууд нүүрhэ шэрэхэ транспортаар таhалгаряагүй хангаха, материалнуудболон hүхеэрэлгэнүүдые саг болзортонь забойнуудта асарха хэрэг эмхидхэхэ, халаануудай хоорондо зогсохо, саг гэхэ ушарнуудтай эрид шачгаар тэмсэхэ талаар тусхай хүдэлмэри ябуулагдана.

Тиигэжэ ажал эмхидхэлгын гурим hайжаруулагдаа. Аша үрэнь үзэгдэхэ байна. Нүүрhэ малтаха хүдэлмэрие жэгдэ hайнаар ябуулхын тула табадахи горизонтын нөөсэ нээхэ талаар 1200 метр газар малтагдаха ёhотой юм. Бүхыдөө 7300 метр малталга хэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Нүүрhэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай XIII съездын делегадуудай ороной бүхы шахтернуудта хандаhан хандалгада харюу болгои, манай шахтын коллектив проходческо бригада бүхэнэй hара соо түсэбhөө гадуур 200 метр дабшаха хүдэлмэри хангаха, сүүдхэдээ 1000 тонно нүүрhэ малтадаг комплексно бригадатай болохо гэhэн социалис уялга абаhан байна.

«СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо — габшагай ажалай 60 недели» гэhэн үрэае М. Г. Аверинэй хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада дэмжээд, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна. 99-дэй уурхайе саг соонь бэлдэхын тула энэ бригада hара бүри утаашань 305 метр газар малтажа, даабарла 5 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ, Эндэ бүтээсэ ехэтэй орёо оньhон шэнэ комбайн ашаглагдана. СССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ түсэбhөө гадуур 40 метр малтаха зорилготойгоор энэ бригада ажаллажа байнхай. Проходчигууд А. В. Иванов, Д. С. Эрхитуев, А. И. Дашковский, В. И. Бриков гэгшэд ажалдаа шалгарна.

Оньhожоруулагдамал комплекснуудые бүтээсэтэйгээр ашаглаhанай ашаар бригаданууд даабариннуудаа үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Сүүдхэдээ 770 тонно нүүрhэ малтаха түсэбэй орондо, жэлэй эхиннhээ сүүдхэ бүри дунда зэргээр 935 тонно «хара алтан» малтагдана. Харин В. С. Можаров Г. И. Каленых хорёрой хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал комплексно бригаданууд зарим hарануудта мянганай дабаа дабажа шадаhан байха юм. Эдэ бригаданууд техникэе шадамар бэрхээр хэрэглэжэ hуранхай, саг үргэлжэ hэргылэмжын заhабарилга ойро зуура үнгэргэнэ, ажал эмхидхэхэ түрүү онол арга хэрэглэнэ, социалис мүрысөө өөhэд хоорондоо дэлгэрүүлнэ. Бригаданууд гэшүүн бүхэн үйлэдбэрин асуудалнуудые шидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хаба-ададаг юм. Эдэ бүгэдэнь амжалтынь шидхэхы үндэhэн боложо үгэнэ. Уурхайн хүдэлмэришэд Н. В. Ли-Цисю, И. А. Шашков, В. В. Носков, электрослесарьнууд В. А. Сорвин, Б. В. Нейман гэгшэдэй эрхим ажал тэмдэглэмээр.

Бүхы хүдэлмэреэ үргэлжэ дээрэнь оньhожоруулха хэмжээнүүд абтана. Мүнөө жэл хоёр уурхайнуудта хүнэй сэхэ хабаадалгагүйгөөр нүүрhэ дамжуулан зөөхэ конвейернүүд хабсаргадаа. Тиихэдэ хоёр янзын шэнэ комбайнуудые ашаглажа эхилhэнhээ хойшо оньhожоруулагдамал аргаар малталгын хэмжээн 5,4 процентээр дээшэлжэ, нүүрhэнэй уурхайнуудые сэбэрлэхэ хүдэлмэри түргэдхэгдэhэн байна.

Гансашье гол участогуудта бэшэ, мүн хамhабарин участогууд болон цехүүдгэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар hүүлэй үедэ тодорхой хүдэлмэри ябуулагдаа, Нимэ бригаданууд даалгагдаhан хүдэлмэрингөө түлөө бүхы коллективээрээ харюусадаг боложо, ажалайнь журам яhала дээшэлүүлээ. С. И. Сидневэй хүтэлбэрилдэг транспортын болон ашаалалгын комплексын участок нүүрhэ ябуулгын түхеэрэлгэнүүдые таhалгаряагүй хүдэлгэжэ шадана. Мүн механическа цехэй коллектив hайнаар хүдэлжэ байнхай.

Мүнөө жэлдэ 500 мянган тонно нүүрhэ арадай ажахыда үгэхэ түсэбтэйбди. Саашадаа бүри орёо хүндэ байдалда хүдэлхэ баатай болоошье hаа, түсэбтэ даабаряа заатагүй бэелүүлхэ гэжэ ороллонобди.

Шидхэгдээгүй асуудалнуудманда үшөөл олон гээшэ. Ажал эмхидхэлгын, инженернэ асуудалнуудые шидхэхэ талаар зарим тэды дутагдалнууд, мүн алдуунуушье бии. Технологическа болон ажалай журам эбдэхэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта кадрнуудай асуудалые хойшолуулангүй шидхэхэ саг тулажа ерэбэ. Юуб гэхэдэ, шахтада мэргэжэлтэй, дүршэлтэй хүдэлмэришэд дуталдана, hүүлшын табан жэлэй туршада зуу гаран хүн шахтаhаа гаражаошоо. Мүнөө пенсиин наhанай зуугаад хүн хүдэлэлсэнэ. Тэрэнhээ гадна үшөө зуугаад хүн пенсидэ гарахаар болонхой. Эдэ-ниие hэлгэхэ хүүгүүдые даб гээд олохонь бэрхэтэй. Залуу халаа-ниие хүмүүжүүлхэ, тэдэнэрэй хүдэлхэ, ажаhууха эрхэ байдал түхеэрхэ асуудалда саашадаа гол анхаралаа хандуулха ёhотойбди.

Гэбэшье манай үйлэдбэрин гол участогуудта дүй дүршэлтэй олон горнягууд хүдэлдэг юм. hайн шанартай нүүрhэ абажа, жэлэй түсэб болзорhоонь урид бэелүүлхэ зорилготойгоор оньhожоруулагдамал комплекснуудай, мүн проходчигуудай бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүгэдэнэ. Мүн Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитала оруулалсан, манай коллектив шефтээ абаhан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэжэ, саг үргэлжэлүүhаламжа үзүүлнэ.

С. ТУМУРОВ,
«Гусиноозёрская» шахтын начальник.

Михаил Аверинэй хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригадын хүдэлмэришэд «Гусиноозёрская» шахтадаа суутай юм. Тэрэ үйлэдбэринигөө түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө ороллоно, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй манлайда ябана.

Өөhэдынгөө заншалта hайндэр — шахтёрой үдэрые тус коллектив ажалай эрхим бэлэгүүдтэй уттаба. Hайман hарын түсэб хараалагдаhан болзорhоо дүүргэгдэнхэй. Hара бүхэндэ тус тив дунда зэргээр 300 метртэ мэ hэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) сайлов, Н. Казанцев, О. Пелин, ликов, звеньевой В. Ульянов, дышев болон бригадир М. Аверинэй.

А. ШУЛУНОВОЙ ф

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭ, ШАГНАЛНУУД

Шахтёрой үдэртэй дашарамдуулан, республикын нүүрhэнэй промышленностиие хүнжөөлгэдэ габьяа ехэтэй байhанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1982 оной августын 26-най Указаар СССР-эй Госгортехнадзорой Буряадай округой управленийн начальник Иван Васильевич Башинов, «Востсибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн горно участогай начальник Виктор Афанасьевич **Пирогов** гэгшэдтэ **«Буряадай АССР-эй габьлата инженер»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Мүн тиихэдэ үйлэдбэрнин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1982 оной августын 26-най Указаар Гусиноозёрскын автобазыч электрик Сергей Иванович **Бессонов**, Холбоолжоной уурхайн тепловозой машинист Геннадий Дмитриевич **Горбунов**, энэл уурхайн экскаваторай машинист Александр Григорьевич **Елизов**, «Гусиноозёрская» шахтын хүдэлмэришэд Григорий Ильич **Калёных**, Валерий Спиридонович **Можаров** гэгшэд **Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар** шагнагдаба.

АЛАС ДУРНЫ
хизаартаа

ТАСС-ай КОРРЕСПОНДЕНТНУУД МЭ

ЕХЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАБА

Приморийн хизаарай М. Горькийн нэрэмжэтэ драмын театр Москвада ехэ амжалта туйлаба. Москвагай Московедэй нэрэмжэтэ академическэ театрай зал айлшадай мэдэлдэ үгтэhэн байгаа. Тиигэ Алас-Дурныйн артистнуудай уран бэлигтэй танилсаха хүсэлтэй бүхы хүнүүдые тэрэ багтаажа шадаагүй.

Хоёр долоон хоног үргэлжэлhэн театрай зүжэгүүд тухай Москвагай хэблэлдэ бэшэгдэhэн байна. Тобшолон хэлэбэл, Ф. Достоевскийн «Бедные люди» болон «М. Горькийн «Дети солнца» гэhэн зүжэгүүдые приморийнхид тон hонирхолтойгоор табяа гээд «Советская культура» газетэ бэшээ hэн. Том Сойер болон Геккельберри финн тухай М. Твэнэй номоор найруулан табигдаhан «Знаменитые похождения Т. С. и Г. Ф.» гэhэн зүжэг москвагайхидта hайшаагдаа. Залуу артист В. Пудовкин уран хурса бэлигээрээ москвагайхидай дурые татаа.

Москва.

ҮҮЛТЭРТЭ ГАХАЙНУУДЫЕ ОЛООР ҮСХЭБЭРИЛНЭ

Приморийн үүлтэртэ ажахынууд болон фермэнүүд 2 мянгаhаа олон сэбэр үүлтэрэй гахайнуудые жэл бүри худалдадаг болонхой. hаяхан Уссурийскда үүлтэртэ гахайнуудые худалдаха хизаарай выставкэ боложо үнгэрөө.

Жэшээнь, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз томо сагаан үүлтэрэй гахайнуудые үсхэбэрилдэг, «Курский», «Дмитриевский» болон «Увальный» совхозуудта ландрас үүлтэрэй гахайнуудые үсхэбэрилдэг, харин XIX партийна съездын нэрэмжэтэ ба «Россия» колхозуудэ эстон үүлтэрэй поршоонхо худалдадаг. Нигэжэ Приморийн ажахынууд Алас Дурнын бусад хизаар болон областьнуудта сэбэр үүлтэрэй гахайнуудые эльгээхэ аргатай болоо юм.

Уссурийск.

ШЭНЭ СУДНА ДАМЖУУЛАГДАБА

Сахалинай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо зорюулжа, Волгоградай корабль бүтээгшэд траулер барьа юм. Капитан В. Шевченкын тойгойлдог комсомол-залуушуулай экипажда баярай орщоч байдалда шэнэ судна дамжуулагдаа.

Колхозой флот шэнэдхэгдэнэ, хори гаран мүнөөнэй суднатай болонхой. Хүсэ эхэтэй холодильнигай ба складай байрануудай барилга дүүрэнтэжэ байна. hуурин тосхон генеральна түсэбэй ёhоор бариглана. Соёлой ордон, магазин ба столовэ, хүүгэдэй саад, hүрүүлин бариганхай.

Южно-Сахалинск.

ГАЙХАМШАГТА ЭРДЭМТЭДЭЙ ПОРТРЕДҮҮД

Нютагай уран гартанай брусит гэжэ хоморой минеральна бүтээhэн гайхамшагта эрдэмтэд А. Кардинскийн, Е. Федоровой портредүүд Алас-Дурныйн геологическа музейдэ табигдаба.

Яшма, родонит, агат, кальцифир шулуугаар хэгдэhэн гоёолтонууд, гар бэлэгүүд музейдэ орогшодые байгаа. Линин шулуунай гоё hайхан шэнжэтэй танилсуулдаг юм. Мэргэжэлтэдэй hанамжын ёhоор, Амар шадарай газар дайдые суурхуулдаг эдэ материалнууд Ураалай үнгэгэ шулуунда булигдахагүй юм.

Музейн байгуулагдаhан табан жэл соо 30 мянгаhаа дээшэ хүн музейдэ ороо, хизаарай газар дорохи баялигуудай танилсаhан байна. Музейдэ 10 дээшэ минерал то Алас-Дурныйн геолог нэ минералнуудые гэлжэ нэмэжэ ба Хабаровск хизаара хубида олдоhон сэ үнгэтэй серпентинин дэнэй hүүлшынь о но.

Хабаровск.

КОНСЕРВЭЛЭГДЭ ҮБhЭН

Мүнөө жэлдэ Бл скын худөө ажахы тудай hуралсала рийн ажахыда ни да эдюулэгдэхэ ко дэнэн үбhэн хада байха юм. Мянга тонно нимэ үбhэ нүүдтэ хэhэ, пленн шаад, шорой адхаа аргаар үбhэ хах тэжээлэй каротини хоролтодо оруулха бии болоно.

— Нёдондо жэ консервэлхэ түрүүш шалга хэжэ, тэрэнэ hайн байhыень үзэ набди, — гэжэ ажа ректор В. Малаше лэнэ. — Траншей мнай, үбhэнэй шана hанhаа үлүү hайн hэн. Нимэ юрэ бус сервээр» үнсэдые м бан үдэр эдеэлүүл хада, hаамань 1 к маар дээшэлhэн юм. hэл мүнөө жэлдэ з тонно үбhэ hүрилөөд сень консервэлхэ гэ дэнэн байнабди.

Үбhэ хадагалха ш хэрэглэхын тула за мэлтэ гаргаша хэхэ болоно. Траншей пленно татаха, шоро рэгтэй. Зүгөөр энэ г өөрыгөө харюулда Бүхы худэлмэрнин аргаар дүүргэгдэдэ hээнь, механизатор урданайхиhаа зурга ехэ үбhэ үдэр бүри н

Благовещенск.

ХОМОРОЙ АМИТ hҮРЭГ ОЛОШО

Врангелийн олтир рэхи хониной түхэлт hүүдэй (овцебык) үшөө дүрбэн нарай т мэбэ.

Үин сагта Сибири рольн ба Америкы хэ дайдаар хониной тэй үхэрнүүл амидар hан юм. 10 мянга жэлэй саада тэ hалаhан мамонтнуу дэнэр лажа илгаранаб эдэ эрилтэ багатай амт хэй дээрэхи уларила хубилхаданьшье амиды үлэhэн юм. hэ тэдэнние хайра гам хюдалаг байhанай хосоржо hалаха туйл рэhэн байгаа. Энэ з лэй эхеэр Канадыг хойто хубида ба hэ динн зүүй хубидал эм рой амитад үлэhэн юм. Мүнөө гадаадыг вет эрдэмтэд тэдэнни шоруулха асуудал ш байдаг. 1974 ондо арбан амитад Таймы рагдаhан байгаа. удаадахи жэлдэнь линин олтирог дээрэ тухэлтэй үхэрнүүд лоо hэн.

Хэзээ нэгэтэ амы байhан газартаа эдэ х амитад түл үгэжэ гэ гэhэн асуу радаг hэн. Мүнөө эн далда харюу үгтөө. линин олтирог дээрэ рай тугал тоо бүр абтанхай.

Анадырь,

Чукоткын автономн округ.

(ТА

ГАЛТА ШУЛУУ АБАДАГ ГАЗАРТА

РЕПОРТАЖ

—Нүүрhэн эндаhээ тэндэ хүрэтэр... —гээд Холбоолжоной уурхайн ахамад геолог Пурбо Будаевич Дугаров гадаhануудаар шэнэ хэбтэшын талмайе тэмдэглэнэ.

Газар дорохине сүм хараhан мэтэ. Юуб гэхэдэ, хүрьhэн доро арбан метр шахуу гүнзэгыдэ энэ участогай нүүрhэнэй хэбтэшэ тодорхойлогдоhон байна. Дээрэхи газарыень малтан хуулажа, хажуу тэшэнь хаяад, нүүрhэ абажа эхилхэ юм. hүүлэй жэлнүүдтэ галта шулуун бүри доро хэбтэшэтэй боложо, уурхайе сэбэрлэхэ, бэлэдхэхэ ажалай хэмжээн угаа ехэ болонхой. Тиимэhээ Холбоолжоной нүүрhэшэд зарим hарануудта түсэбтэ даабаряа бэелүүлжэ шадангүй үлэшэнэ. Харин малталгын хэмжээн hара бүри дээшэлжэл байха юм. Имагтал бүтээсэ ехэтэй, хүсэтэ экскаваторнуудай булад хүсэндэ хүдэлмэрнин эгээн хүндэ хубинь тудана.

Мүнөө ахамад геологой тодорхойлhон талмай тээшэ мантан томо экскаватор алхалба. Абарга томо шанага соонь арбан кубометр шорой багтаха, далан метр зайда тэрэ шанагаа hарбайха аргатай, өөрөө зуугаад тонно хүндэ бэетэй нимэ экскаватор алхаджа ябахыень хараhадаа, ямар баатар хүнүүд эндэ ажалладаг юм ааб даа гэжэ гайхахаш. Шамбай бэетэй, hаhанhаа залуугаар харагдаhан Гавриил Андреевич Попов энэ халаанда экипажай ахамад машинист байба.

— hайн машина даа. Өөрөө хабсаргалсаhан байнаб. Тиимэhээ оньhон нюусыень дүтэ танижа, эбдэрэлгэ, зогсолтогүйгөөр хүдэлгэхэ гэжэ ороллоноб. Манай залуу нүхэд Э. Штейнфельд, В. Араковский; В. Заржинский гэгшэд дүй дүршэлтэй болонхой. Манай бригада хоёр жэлэй түсэб сентябринн hүүлээр дүүргэхэ арга боломжотой. Жэлэй туршада миллион 500 мянган кубометр хүрьhэ шорой малтанабди. Эдэ хадаа СССР-эй Нүүрhэнэй министерствын тусхайлан баталhан дээшэлүүльгдэhэн нормативай эрилтэдэ харюусана гээшэ.

Дээрэхи газар шоройе хуулажа зайлуулhанай удаа нүүрhэнэй хэбтэшэдэ хүрөөд, Анатолий Кузьмич Шевченкын бригада галта шулуу малтажа байба. Энэ нүхэр «Шахтерой алдар солын» бүхы гурбан шатын тэмдэгүүдээр, Ажалай Улаан Тугай орденоор, медальнуудаар шагнагдаhан, габьлата горняк юм. Байгша hарын эхиннhээ хойшо 80 мянган тонно нүүрhэ тэрэнэй бригада малтаhан байна. Анатолий Кузьмичын hурган хүмүүжүүлhэн залуу машинист Владимир Кашин экскаватораа жолоодожо, саг зуура 40 тонно хүсэтэй БелАЗ-ай нузов нүүрhэрэ дүүргэжэрхинэ.

Хүсэтэ автомашинын жолоошод Н. Кулаков, М. Мункуев, В. Арсентьев, М. Ахметов гэгшэд эндэhээ нүүрhэ абаашана.

Хажуудахи уурхайда Евгений Балалаешников зали забдагүй экскаваторааараа нүүрhэ малтаад лэ, хамбы машинануудые ябуулна. Энэ залуу горняк суута экскаваторщик Петр Васильевич эсэгынгээ нэрэ хухалангүй хүдэлжэ, мүрысөгшөдэй түрүү эзэргэдэ ябана.

Галта шулууе газар дорohоо сүлөөлжэ абаха гээшэ яhала хүндэ хүшэр хэрэг. Холбоолжоной уурхайн үйлэдбэритэй танилсажа ябахадаа, нүүрhэнэй хэбтэшын шэнэ талмайнуудые, тэндэhээ абтаха галта шулуунай шанарые тодорхойлхо тусхай комиссинин гэшүүдтэй хамта энэ хэрэгээр hонирхообди. Угаа үнэhэлиг нүүрhэ амяарлан, hайн шанартай нүүрhэ малтаха, ашаха саг үргэлжын илгабарине экскаваторщигууд өөhэдөө ходо hанажа байха ёhотой. Зариндаа хүдэлмэриеэ зогсоохо баатай болодог. Нэгэ тиимэ үзэгдэлтэй ушараабди. Дээрэхи щорой газарhаа сүлөөлэгдэhэн нүүрhэндэ серын хуби ехэ байжа, уурхайнь уни утаагаар бааяжа, дорohоонь гал носожо эхилбэ. Уданшьегүй түймэр сарадаг албатан ерээ hэн... Нүгөөдэ уурхайла хүрьhэнэй үhан ехээр булаглажа, нүүрhэнэй хэбтэшые булажархиhан байба. Энэ мэтын горно-геологическа бэрхэшээлтэй байдалда бодото баатаршалга харуулан, холбоолжоной хүндэлнэ.

Гэрэл, дулаа үгэдэг оньhон шэдитэй шулуун ингэжэ хүнүүдэй ухаан бодолой, эрмэлзэлэй, шэн зоригой, ороллосын хүсөөр абтана гээшэ.

— Энэ hарада гээгдэлдэ ороhоншье hаа, hаяар нүүрhэ малталгаяа дээшэлүүлжэ, жэлэй түсэб дүүргэжэ шадахабди гэжэ коллективэй зүгhөө мэдүүлизб, —гээд, Холбоолжоной уурхайн директор В. Ф. Калашников найдуулна.

Н. НАМСАРАЕВ.

ХОНИШОН БҮХЭН ҮБhЭШЭН

Загаhатын совхозой хонишод энэ жэлдэ нилээд hайн амжалта туйлаа гэжэ бэшэгдэнгээ эхиндэ тэмдэглэе, Ажахыгаараа дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүхэнhөө 92 хурьган түлжүүлэгдээ. Томо хониной толгой бүриhөө 3 килограмм 870 грамм лоohон хайшалагдаа. Совхозой хонишодой зургаан бригадэ «зуутан» солотойгоор ажахынгаа жэлые түгэсхэбэ. Нимэ үрэ дүнгүүдые хараад байхадаа, эндэхи хонишод үнэхөөрөөл оролдосотойгоор, уг зорилготойгоор хүдэлөө юм байна гэжэ абаhаар лэ ойлгоодхихот.

Мүнөө үедэ малшад ехэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын харюусалгатай хаhада түлэг бэлдэжэ байна. Хонидоо тобиржуулан гаргалуулха, искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые, хорёо хүhамагуудаа, хэрэгтэй элдэб зүйлнүүдэ бэлэн болгохо хүдэлмэри ябуулна. Совхозой хонишод искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэрине имагтал өөhэдөө хэдэг ехэ дүршэлтэй болоhон хүнүүд гээд онсолон тэмдэглэмээр.

Энэ жэлдэ (мүн урда жэлнүүдтэшье) ажахын хонишодой түйлаhан амжалтын эшэ үндэhэн хадаа имагтал эрхим hайн харуулhан, шанартай hайн тэжээл гэжэ хэлэхэдэ, алдуутай юумэн байхагүй. Өөhэдынгөө хүсөөр даажа байнан малдаа лаб хүрэхэ үбhэ сабшажа абаха гэhэн Хорин районой түрүү хонишодой гаргаhан үүсхэлые Загаhатын хонишод тон халуунаар hайшааhан байна. Тэдэнэй баян дүй дүршэлые үйлэдбэридөө үргэнөөр чэбтэрүүлхэ, хонишон бүхэнэй хэрэг болгохо гэжэ оролдожо байнхай.

Мүнөө үбhэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Хонишод бултадаа гэхээр сабшалан дээрээ гаранхай, сэл хүхөөр хуряагаhан үбhэнэй hүринүүдые бодхоожол байна. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц-Х. Ц. Дамшаевагай, М. М. Шалуевай, И. Б. Ербаевай, Г. М. Михайловай, А. М. Шамсутдиновагай даадаг хонишодой бригаданууда үбhэ хуряалгын хүдэлмэри шадамараар эмхидхэгдэнэ. Тэдэнэдэ үхибүүдынь, hаhажаа болоhон түрэл гаралайхидынь туhалаа.

Юрэдөө, богонёор хэлэхэдэ, совхозой хонишон бүхэн мүнөө үбhэшэн болонхой.

А. ЧИМИТОВ.

Хэжэнгын район.

БУЛТАНАЙ ОРОЛДОЛГООР

— Сагай уларилай хэды муушье байбалнь, малай тэжээл бэлдэгые үндэр бүтээсэтэйгээр ябуулхын түлөө яhала оролдогдоно. Хүн зомнайшье, туhаламжа үзүүлхэеэшье ерэhэн нүхэднай үндэр харюусалгаяа яhала мэдэрэнги хүдэлнэ. Энэниие нэгэ баримтаар батадхаhуу. hаяхан бороогой бага зэргэ замхажа, сэлмэг үдэрнүүдэй тогтоходо, дүрбэн үдэрэй туршада мянган тонно сенаж дарабабди, — гэжэ намагтай, болдоттой харгыгаар гайхалтай шуран бэрхээр хүнгэн машинаяа гүйлгэхэ зуураа Владимир Цыдыпович Баторов хөөрэнэ. — Манай Улаанхаанай совхозой эгээ хойто заха болохо, Улаан-Үдэhөө, зургаан зуу шахуу километр холо оршодог Тазы нютагта hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ газар хахалжа, олон жэлэй ногоо тариhан байгаабди. БАМ-ай барилгашадай Тазы-Уоян гэжэ авто-харгы татаhанай hүүлдэ эндэхи хүжэ тайгын, намаг налхинн хоорондуур эдүүрилэгдэhэн 352 гектар үрэанда, недондошье ёhотой hайн ургаса үгөөгүй юм. Харин мүнөө жэлдэ гансашье тэнгэрнин бороонhоо бэшэ, уhалуурнин хүдэлмэри, үтэгжүүлгэ, эрид зоримгойгоор эрхилhэнэй урманда ногоон ехэ үдхэнөөр, үндэрөөршье ургаа. Тэд гансашье хуряа бороодо гасагдажа, сенаж болгоhон ушар бэшэ, энэ үдхэн ута ногоон хэдышье hэлихэдэ түргэн хатахагүй, тиимэhээ олоороо хэлсэжэ, сенаж дарахаар шидээ hэмди. Энэ талмайда гектарэй 25 — 30 центнер тэжээл хуряахаар тодорхойлходоо, хүсэмнай дуталдаха шэнги байба. Энэ ехэ сенаж үни саг соо даража болохогүй. гутаха, гай тодхор болоходоо баhал хура бороо унжагайрха. Яалтай гээшэб? — гэhэн асуудалаар бодолгото болhоноо партийн райкомдо ошоходоо, нэгэдэхи секретарь Дондок Юмажапович Цыбикжаповта хөөрэбэб. Зунай эхиндэ манай совхозоор ябахадаа, уhалуурнин, үтэгжүүлгын хүдэлмэри hайшааhан юм, зүгөөр мүнөө минин асуудал шидхэхэ хэрэгтэ тон дүтөөр хабаадажа, шефүүдhээ туhаламжа эрихэ болобот гэhэн юм. Уданшьегүй «Сельхозтехникын» Могойтын отделениин начальник Виктор Васильевич Бубновтай энэ үндэр ургасын машина ооёоржо, дүтэлбэ. Кабина соohоо томо бэетэй, нара налхинда дүрэжэ харлашаhан сэбэр шарайтай хүн гаража, бидэнтэй мэндэшэлсэхэдээ, «совхозой тракторна бригадын бригадир Игорь Дондупов гэгшэб» гэбэ. Энэ талмай дээрэ 1000 центнер үбhэн сомогдоо, hаяын 2—3 үдэртэ эндэхи бүхы үбhэ абажа дүүргэхээр шамданабди гэжэ бригадир совхозой директортэ тон богонихоноор, тобшоор элидхэхэ зуураа таряа хуряалгала эхилхэ болзор тухай hанамжа мэдэхые хүсаhэн хэбэртэй, «үсэгэлдэрэй Хүллэгтэ таряа хараад ерээ hэм, үшөө унагаахань эртэл гээшэ ха» гээд директорэй hанамжа хүлсэнэ хэбэртэй.

Игорь Чимитцыренович дүршэлтэй бригадирнуудай гэгэн юм. Үнгэрэгшэ хабэрай тарилгада эрхим hайнаар бэлдэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ район дотороо түрүү hуурн эзэлжэ, мастаал шагналда хүртөө hэн. Республика соомнай мэдэжэ болоhон. Баяхалинн совхозой тракторна бригадын бригадир Георгий Степанович Серебренников шалгаршэдые хүтэлбэрилжэ ерэхэдээ, И. Ч. Дондуповай бригадын хүдэлмэридэ эрхим сэгнэлтэ үгөө hэн. Мүнөөшье зарим ажахышуудта комбайн, жатканууда заhабарилжа, үлүү дутуугаа усадхажа, тэбдэжэ байхада, тус бригадын механизаторнууд эндэhээ бэшэ газарнуудта Этхитэ, Баяза гэжэ нютагуудай сабшалангууд дээрэ 1700 центнер үбhэ сабшаhан байба.

Нинтын малда тэжээл бэлдэхэ гээшэ Улаанхаанай совхозод бодото дээрээ бүгэдын хэрэг гэжэ гэрдэлhэн баримтануу үсөөн бэшэ. Анатолий Дамдинович Цыденовэй хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада бусад үбhэшэдтэй хамта 1800 центнер үбhэ hүрилхэ түсэб урдаа табинхай, августын 19-нэй байдалаар 1400 центнер болгоод байгаа. Бригадынхид мүн лэ яаралтай ажаллана, саг хүлеэнэгүй, малай үбэлжэлгэдэ хото хорёогоо, малшадай гэр байра заhабарилха, дулаалаха хүдэлмэри мүн лэ нилээд шухала, хойшолуулашагүй асуудал гээшэ, тэдэнэрэй яараhаннинь ойлгосотой.

Республика соогоо суурхаhан залуу хонишон, комсомолой XIX съездын делегат Дамба Дамбиновай хүтэлбэрилдэг бригадын хонишон августын 20-ной байдалаар 1000 центнер үбhэ hүрилөод байгаа. Хорин оайоной хонишодой адуулжа байгаа малдаа өөhэдөө тэжээл бэлдэхэ гэhэн үряалые тус бригадын залуушуул халуунаар дэмжээ юм. Тэдэндэ даалгагдажа үгтэhэн саблангаа хабарhаа хойшо 3 дахин уналаа, шадаха зэргээрээ шэбхэ тараагаа, үбэлэй үедэ 2—3 эмнигүүдые hургаа. Өөрынгөө гол хонин ажаг-даа Дамбын бригада энэ жэлдэ муу бэшэ дүнгүүдые гуйлаhан байха юм. Зуун эхэ хонин бүриhөө 109 хурьга абажа, эхэhээнь таhалхадаа 24 килограмм шэгнүүртэй болгоо. Хонин бүриhөө 3,3 килограмм нооhо хайшалга, бүхы түсэб даабариннуудаа дүүргээд, мүнөө мянган центнер, үбhэсэ 23 сомоо болгожо шаргануу дээрэ сомонхой, улам эршэтэйгээр ажаллажа, үбhэ бэлдэхэ түсэбөө бүри ехээр үлүүлхээр яарана. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй хэхэ ажал ехэ: зунай-намарай сагыс hамбаашалжа, хонидоо таргалуулха, эртын хурьгадые абахын түлөө сентябриин эхиннhээ ехэ хонидоо үрэжүүлжэ эхилхэнь ха юм.

Уланхаанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгээс; таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулна. Социалис мүрысөө эмхидхэжэ, ябасыень, үрэ дүнгүүдыень согсолжо, илагшадые урмашуулна, энэ шухала хүдэлмэридэ хабаадагшадта таарамжатай эрхэ байдал зохёохо, тэдэнэй ажал хүдэлмэри амжалта түгэс ябуулхын түлөө совхозой партийна организаци, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүд ороо доно. Энэл ушарта амжалтын туйлаhань найдамшта

Р. БАИРОВ.

Шадалаараа туhална

Ажахынуудай үбhэшэдэй өөhэдынь звенонуудhаа гадна, тэндэхи сабшалан дээрэ районой предприяти, эмхи зургааануудай түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн звенонууд баhал габшагайгаар хүдэлжэ байна.

Тусхайлбал, Татауровска авто-заhабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэдhөө бүридэhэн звено (даагшань В. Л. Трескин) хүршэ «Ильинкинский» совхоздо 400 шахуу центнер үбhэ бэлэдхэжэ тушаагаа. Иигээд үшөө 200 центнер үбhэ хуряажа үгэхэ юм.

Районой хэлхеэ холбооной узелhаа ошоhон түлөөлэгшэд нэгэ звено боложо хамтараад, А. И. Затеевэй хүтэлбэрилгэ доро Гурулёвско отделениде («Зырянский» совхоз) үбhэ гар хажуураар сабшажа, түрэнээ баhал гараар тармаад, 40 гаран центнер үбhэ сомоо. Оройдоол 7 хүнhөө бүридэhэн энэ звено 250 центнер үбhэ хуряажа, совхоздо тушааха юм.

Мүн районой ажаhуудай коммунальна ажахын управленийн хүдэлмэрилэгшэд «Прибайкалец» колхозой үбhэшэдтэ туhалалсажа байнхай. Хорин хүнhөө бүридэhэн тус звено Каримска отделениде үсөөхэн хоног соо 250 центнер үбhэ бэлэдхэжэ үгөө. Мүн өөhэдтөө автомототранспорттай хүнүүд тус бүридөө 2 центнер ногоо сабшажа, АВМ агрегадта абаашажа үгэхэ даабаритай юм.

Ю. ГУТОРОВ

Прибайкалийн район.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

«РСФСР-эй ЗАГАҺАНАЙ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум шийдэжэ тогтоно:

1. «РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ бии болгохо.

2. «РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ тухай дүримые баталгаалгаа РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн энгэртээ зүүхэ тэмдэгэй тухэл хэлбэринь баталха.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1982 оной августын 26.

• • •

«РСФСР-эй ЗАГАҺАНАЙ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ТУХАЙ ДҮРИМ

1. Суданууд дээрэ 10 мянга бага бэшэ саг соо хүнэн олзоборилгын, үйлдэрнин болон тушаалгын-зөөлөн рефрижераторнуудай, тамаргаа заводуудан (БАЗ), загаһанай промышленностнин подой болон загаһа олзоборилдог колхозуудай бусад суданууудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, загаһанай ажахыда жилнээ бага бэшэ саг соо хөдөлөһэн, загаһанай ажахые мөнгөлдэ ехэ габьяатай, загаһа, далайн ангуд болон далайн продукци олзоорилхо, продукци үйлэдбэрилхэ, тэрэнэй ассортиментые нэмэгдэхэ ба шанарые һайжаруулха, олзоборилгын шэнжэлэнүүдые хүчэтэй ба технико ба түрүү арга технологи нэвтэрүүлхэ, ажалай нөхцөлые болон үйлэдбэрилгаг үрые дээшэлүүлхэ, нарилга шэнжэлэнүүдые хүчэтэй ба кадринуудые бэлдэхэ талаар түсэбүүд ба социалис уялгануудые дүүрилгэд онсо шалгарһан, загаһа, далайн ангуд болон далайн продуктнуудые болгосоруулгын эрьбе шадарай предприятинуудай, загаһанай ажахын бусад предприятинуудай, нэгэдэлнүүдэй, эмзүргааануудай, организациинуудай, загаһа олзоборилгын колхозуулд болон эдэ зүйлэрэглэгшэдэй кооперациин удэлмэришэдтэ, колхозниудта, инженерно-техническа, научна хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадта РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо.

«РСФСР-эй габьяата загаһа удхэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнэн хүдэлмэрилэгшэд «РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо дэбшүүлэгдэхэгүй.

2. СССР-эй болон РСФСР-эй Загаһанай ажахын министерствэнүүдэй, Роспотребсоюзай болон автономито республикануудай Верховно Советүүдэй Президиумүүдэй зууршалгаар РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум «РСФСР-эй загаһанай ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргые болгоулха эрхэтэй.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Үбһэ хуряалгын халуун хаһа, түлэг үе байна. Август һарын түрүүшын хахад оороо хуратан байжа, малан тэжээл бэлдэхэлгын харюусалгые бүри үргэдхэжэрхиөө. Энэ үедэ хүдөөгэй ажалшад бага ехэгүй бүхы шадаварн дүршэлөө хэрэглэн, тэжээл бэлдэхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө шармайн ороолдоно. Үонэ хуряажа, ябаһан звено, бригада бүхэн саганнгаа эрэжэ байдалда таараһан өөр өөрын дүршэлтэй шэнги харагдана.

Ульдэргын «Коммунизм» колхозои Хүлэрэгтын сабшалан дээрэ үбһэ хуряажа баннгаа 26 залуушуулнаа бүриндэһэн коммунист Цырендондог Дагбаевич Борбоевой ударидадаг звено эмхитэй, өүтэсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ яана. Ехэнхи газараа гар хажуураар сабшаһан, табиһан бухалайнгаа хахадаа ехэнхине һүрилжэ шадаа. Энэ амжалтада хүтэлжэ ябаа Цырендондог Дагбаевичай үүргэ тон ехэ байна. Нүхэр Борбоев жэл бүри эгээл түрүүн үбһэндэ гарадаг зантай, үбһэндэ жэл өүрн абажа ябадаг үхибүүдтэй юм. Тэдэ залуушуултаяа үбһэнэй үеын урда тээ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг. Хажуур, тармуур занахые заадаг, мориной зэмсэг, эмээл, хомууд зануулдаг, эмнигые һургуулдаг юм.

— «Цырендондог үхибүүдые һайнаар һургадаг, олзошье олгодог», — гэжэ түрэлхид үхибүүдэ звенодонь үгэхэ ехэ дуратай байдаг. Үхибүүдшье жэл бүри «Дагбаевичтаал ошохобди» гэлдээд сугларха. Тингэшьегүй яахаб даа. Цырендондог Дагбаевич гээшэмнай хүүгэдтэй хөөрэлдэжэ, тэдэнээ һонинрхуулан шэнэ юумэ ойлгуулдаг, ажалай баян дүршэлтэй хүн ха юм.

Цырендондог Дагбаевич колхозой түүтэ дүтэ һаалинн томо гүүртые даагшаар үнинэй хүдэлдэг юм. Энэ гүүртын олон һаалишад мүн наанн амжалтатан ааб даа. Цырендондог Дагбаевич ажалгүй һуужа шададаггүй, малда, нангаяа мори адуунда ехэ дуратай хүн юм. Өөрынгөө газаа мориной байха һайн байра барихай, колхозой үүлтэртэ азаргануудые үхибүүдтээ хамта харадаг, колхозой хатарша гүйгөөшэдые зааадаг. Сэбэр, мориды гоё зэмсэгтэ оруулаад, колхозойнгоо гудамжаар хатар, жороо таойлуулжа ябахыень хүгшэд, үбгэд зохидшоон харадаг юм. Мүнөөшье үбһэн дээрэ долоон мори абажа ябана. Морёор сабшаха, үбһэ тармаха, захын бухалнуудые голлуулха хэрэгтэ моридой үүргэ ехэ. Борбоевой звенотон залуушуул бороо оробо гэлдээд колхоз ерэжэ, субажа ябадаггүй. Һайн ябаһан үхибүүдэ колхозой центр табихадаа, эмээл морёор айлшалуулдаг зантай. Үбһэндэ гаража түрүүшын хоёр удэрэй бороодо сохюулаад байхадаа, залуушуулдаа иигэжэ хэлэһэн байдаг:

— Зай, хүбүүд, басагад, үнээтэй саг байхаяа һанаал даа. Сагайнгаа байдалда таараалдуулжа байраа бэлдэхэ, ажаллаха болонобди. Нэн түрүүн отогоо добо газарта дүнаалхагүйгөөр бариха болонобди. Түлеэ ехые бэлдэе. Бороо соо ехэ галтай байха шухала. Бороогой адхаржал байгаа һаа, унтажа амардаг байхабди. Бороогүйдэ, бүрхэгшье байгаа һаань, тогтон торонгүй сабшахал гээшэбди. Бороо соо сабшаһан үбһэн гутадаггүй юм. Долоонишье хоног үнээрэг, долоон удэр һөөргөөшье харангүй унагаахабди. Тэнгэриин хара барагдаха. Нэгэтэ сэлмэнэ бээ, тинхэдэнь тармадхэдэг фабрикын хүдэлмэришэд хото городоо һайн мяхаар садхаагаад, мандаа шубуунай мяха эльгэбэ бшуу. Бидэ тинхэдэнь малдаашье хүрэхэ үбһэ абахаа мэдээгүй аад, кино тухай хөөрэлдэжэ һуухабди. Дуһал ямаан гайтай ааб даа...

— Ямаан жэлдээ хоёр түрэдэг, ехэнхи ямаан хоёр эшэгэ гаргадаг...

— Ямаан һүтэй даа. Ханда абгай ямаагаа удэрэй хэды һаадаг.

Эдэ мэтын хөөрэлдөө шагнажа һууһан аха заха болохо Цырендондог Дагбаевич:

— Һонин хөөрэлдөө захалаат, энэ эдеэ хоол элбэг болгохо зорилго табиһан КПССэй ЦК-гай мани Пленумэй һүүлдэ ямаа үсхэхэ тухай дурадхал орожо магад гээшэ. Таанаршье оруулжа болохот. Ямаан гээшэ малша буряад арадай табан хушуу малай нэгэн гэжэ тоолгодожо ябаһан, удэсэтэй, мяха, арһа, хөөмэй һайн нооһо үгэдэг халуун хушуута байгаа. Ямаанай һүн тон удхэн, зөөхэй шэнги юм. Ямаан намарай хюруулда таргалдаг. Наһаа хүсэлэн һэрхэ ямаанһаа центнер мяхан гараха. Зайха зураха дуратай, хорёо хотодо орохо шоодобори мал ха юм даа. Тингэбэшье һайн хорёодо хаагдадаг. Ямаа удхэхэ гээ һаа, хорёо хотоо дарайлгаха хэрэгтэй. Арадай нимэ юрөөл байһан юм.

«Шонотой газарта мал үсхэ,
Шулуутай газарта байра бари.
Ямаатай газарта саад ургуула».

Энэ ёнотойл ажалша болоо гэһэн юрөөл гээшэ ааб даа. Нэгэ ехэ дарга аймаг соогоо модо ехээр тарюулха гэжэ бодоод, модо эдидэг ямаа үгы хэхэ гэжэ бодоо һэн ха. Энэ һанамжынь ямаагүй хорёо хото муутай заримашуул дамжээ һэн гэхэ. Тингэжэл хүндэгүй болоһон ямаан даа:

— Ямаа удхэхэдэ лаха юм. Мяха ехэ болгохо— яаба гээшэб? Таанар лэ, залуушуул, ямаанай ашые харуулха тухай бодохо ёнотон болонот.

Ямаанай гүүртые бургаа-һатай, шулуутан байсада ойро байлгаха хэрэгтэй. Туулай тэжээһэнһээ хүндэ байхагүй даа, манай Ульдэргэдэ Харгаһатада гү, али Хандагайн толгойдо ямаанай гүүртэ байлгаа һаа, ямар таарамжатай газар гэгшэб,— гэжэ Цырендондог Дагбаевич залуу нүхэдэйнгөө һанамжа шагнахаа шэртээд байба.

— Би, байза, арбадахие дүүргээд, ямаашан болоожо туршахаб,— гэжэ нэгэ хубүүн нүхэдөө ээлжэгээр нюдэлэн үргэлжэлүүлбэ. — Ямаа һайнаар үсхөөд, юрэдөө, эрдэмэй кандидат болохоор юм бээ.

Үхибүүд хүхилдэжэ, ямаашан болохоб гэһэн хубүүгээ, кандидаднай гэлдэн ярья табилдаба.

Газаа гараад ерэһэн Цырендондог Дагбаевич:

— Зай, хүбүүд, басагад, газаамнай бороо тогтонхой, бага һөбшөөтэй, боргоһогүй ехэ гоё болоод байна. Ямаан тухай ярилдаагаа дүүргээд, үбһөө унагаажа эхилэе даа. Хожом нимэ сагай болоо һаа, тэмээн тухай, һарлаг тухай хөөрэлдэхэбди, — гэбэ.

Гурба дүрбэн удэр халуун наран шараба. Хүлэрэгтын үбһэшэд тармаха үбһөөр ехэ байжа, ирагар олон бухал, һүриннүудые бодохожо, «Коммунизм» колхозойнгоо үбһэшэд соо шалгаржа гараба.

Цокто НОМТОЕВ.
Ярууна.

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

ҮХИБҮҮДЭЙ АЖАЛАЙ ЧЕТВЕРТЬ

МАГТААЛДА ХҮРТӨӨ

Һурагшадай табадахи четверть дүүрэбэ. ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат Валентина Цыбикова түрүүтэй Юроогэй дунда һургуулиин һоһэдэхи классай басагад Л. Эрдынеева, Л. Горелова, Т. Тубаева, Г. Мункожапова, Т. Бадлуева гэгшэд зунай амаралтын үедэ түрэл колхоздоо туһалжа, 1600 хурьгадые харуулһалба. Хурьган бүхэнинь удэр бүри дунда зэргээр, 100 граммаар шэгнүүрээ нэмэжэ, тобир тарган болонхой. Колхозой ветеран Ц. Н. Дымбрылова һурган хүмүүжүүлгые үүргые жэшээтэ һайнаар бэлүүлһэн байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правленийн зүгһөө һурагшадай үйлэдбэрийн бригадада баяр баясхалан хүргэгдэбэ.

Н. НИКОЛАЕВ.
Сэлэнгын район.

Ц. Цыренжаповай фото-зураг дээрэ наймаалагша Г. Э. Ухиновае харанат. Тэрэ Хурамхаанай районой худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта 23 жэл соо хүдэлжэ, арад зоной магтаалда хүртэдэг, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай юм.

СЭКГЭЛИГЭЭР АМАРААШЬЕ, АМЖАЛТАТАЙ АЖАЛЛААШЬЕ

...Тойроод ганса хажуурнуудай шурьяха аблан дуулдана, хүбүүд болон басагад хойно хойноһоо һубарин, мүр зуун ошонод.

— Бэрхэ байнат, сабшажа һураат, — гэжэ Хуурай-Һубагай түрүү ажалшан Дамнин Хандаров гэмдэглэнэ. Тус отделениде арбан найман жэлэ хүдэлжэ байнан тэрэ һурагшадай үйлэдбэрийн бригадын ажалаар һанаагаа хананги хэбэртэй. Энэ үедэ халуун наран хөөрэн догдожэ, халуу шатажа захалба. Сабшагдаһан ногоон Бухайн хэбтэшын урда хатажа, һүрилхэ саг ерээ. Олонхи участогуудынь намаг-тай, тиимэһээ техникэ хүсэд хэрэглэхын аргагүй, хахад ажалаа гараар хэхэ баатай болоно. Гэбэшье һурагшад сухарнагүй. Зариманиинь тармана, нүгөөдүүлынь һүри тээшэ үбһэ зөөнэ.

Удын эдеэлэлгэн. Аргагүй халуун. Гэбэшье һурагшад амарнагүй. Һүүлдэнь тэдэнэр түргөөр эдеэлээд, һүрилжэ эхилбэ. Толгойн дунда һургуули дүүргэһэн Сэрэн-Доржо Тарашинов тон шадамараар һүри сомоно. Һурагшадтай хоёрдохи жэлэ тэрэ хүдэлнэ, тэдэнине үбһэ гэнгүйгөөр тармуулжа һургана. Колхозниууд С-Д. Халигулев, С-Б. Хандаров, колхозой ахалагша зоотехник Д. А. Петухов, ахалагша ветврач Б. Г. Хамаганов, трактористнууд Дарима Харнохоев, Анатолий ба Жэмпит Майдархановтан, Сергей, Намсарай аха дүүнэр Сухеевтэн, Сэдэн Хоборков, ВУЗай студентнэр Манзаракша Распутинов, Татьяна Молонова, Сэсэг Валтарова, энэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэһэн Иван Ангаскиев, Виктор Зарбактаев болон бусад үйлэдбэрийн бригадануудта ехэхэн туйа хүргэнэд.

Толгойн дунда һургуулиин һурагшадай хүсөөр Хоймороо хоёр колхозуудта 9—11 мянган центнер үбһэн жэлнэ жэлдэ бэлдэдэгынь һайшаалтай.

Шара-Дубуунай звеное багша М. Б. Коньяков, Ойбойн звеное С-Д. С. Будаев гэгшэд жэлнэ жэлдэ хүтэлбэрилжэ, 900—1100 центнер һайн шанартай үбһэ бэлдэжэ, колхоздоо тушаанад.

9-дэхи классай һурагша Дарима Булгутова тон бэрхээр үбһэ сабшана. Һурагшад тэрэнине бригадын хүтэлбэрилэгшөөр һунгаа. Тэрэ ажалай эзэр зэмсэгэй туулөө харюусадаг ба бригадын ажалай шанарые шалгадаг юм.

— Тэрэнине дүршэлтэйшье хажуушан хүсэхэгүй, — гэжэ 74 наһатай пенсионер Н. Н. Пантелеев тэмдэглэнэ. Иннокентий Петрович үндэр, наһатайшье һаа, ажал хэнгүй һудагүй. Үбһэ хуряалгын үедэ тэрэ үйлэдэрийн бригадын аса, тармуурнуудые, хажуурнуудай эшэнүүдые заһажа хододоо бүрин бүтэн байлгадаг юм. Тэрэнэй хүгшэн Мария Егоровна Пантелеева 66 наһатай болобошье, арбаад жэл удаагүүр үбһэндэ тогоошоноор ажаллана. Мария Егоровна шанаһан эдеэгээ өөрынгөө огород соohоо мангир, капуста, укроп гэхэ мэтые асаржа, эдеэндэ колилсодог заншалтай.

Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгада Халбантан гэжэ сабшалангай звеное Хуурай-Һубагай отделениин тракторна бригадын тоо бүридхэгшэ Г. Б. Салданов хүтэлбэрилнэ. Тус звенодо һургуулиин үйлэдэрийн бригада, конторын болон МГМ-гэй хүдэлмэрилэгшэд болон бусад хүнүүд оролсоно. Энэ звено мүнөө 780-лаа центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряжа тушаагаад байна. Сазшадаашье бүри оролдосогойгоор ажаллаха хүсэлтэй. Энэ звеногой үбһэ бэлдэхэ түсэбынь 1600 центнер юм. Түсэбөө августын һүүл багта дүүргэхээр звеногой гэшүүд хараалханхай.

Халбантанай звенодо 7—10-дахи классуудай арбаад үхибүүд хүдэлнэ. Ажалдаа амжалтатайгаар хүдэлдэг үхибүүдэй тоодо Хама-Сырен Ариненова, Намсарай Молонов, Дарима Булгутова, Зина Лобанова, Юра Ангаскиев, Валя Затворницкая болон бусад үхибүүдые нэрлэмэр.

Зунай үедэ һургуулиин үйлэдбэрийн бригадые би 1-дахи жэлэ хүтэлбэрилэб.

Һургуулиин үйлэдбэрийн бригадын ажал аша туйатайние хэрэгтэйшье ааб даа. Манай райондо һүүлэй жэлнүүдэ хаа хаанагүй аха классуудаас ажалай болон амаралтын лагерьнууд эмхидхэгдэдэг болоихон. Энэ эдеэхи үүсхэлые һургуулиин хүдэлмэрилэгшэд, түрэлхид, мүн үхибүүд өөлдөөшье дэмжэнэ.

Б. БИРБАЕВ,
Түнхэнэй районой Толгойн дунда һургуулиин үйлэдэрийн бригадые даагша, партийна эхин организациин секретарь.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ФИДЕЛЬ КАСТРЫН БЭШЭГ

ГАВАНА. США-гай элдэб зэбсэгүүдые хэрэглэдэг Израилийн сэрэгүүдэй зэрлиг добтолгодо эсэргүүсэн, хоёр нара үлүүтэй саг соо тулалдаһан палестинынхидэй баатар гаһьяа, эрэлхэг зоригые Кубын Компартийн ЦК-гай Нэгдэхи секретарь, республикын Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Ф. Кастро үндэрөөр сэгнэнэ.

Палестиные сүлөөлхэ эмхинин (ООП) Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Я. Арафадай нэрэ дээрэ эльгээһэн бэшэг догороо тэрэ иигэжэ тэмдэглэнэ: палестин арад Ливанай национально-патриотическа хүсэнүүдтэй хамта ябажа, сионис түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн шангаар тулалдахадаа, Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөе үгы хэхэ гэһэн Израилийн бүхы һэдэлгэнүүдые таналдуулаа. Палестинынхидай өөрынгөө хуулита түлөөлэгшынь—ООП-ой хүтэлбэри доро өөнэдынгөө эрхэнүүдые хамгаалһынь бүхы дэлхэй урма баяртайгаар адаглан хаража байгаа, — гэжэ бэшэг дотор дурдагдана.

Ливанда эсэргүү Израилин эзэрхэг түримхэй ябуулгада США-гай хорото шунахайгаар хабаадажа байные Ф. Кастро эрид буруушаана.

ИНДИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БУРУУШААЛ

ДЕЛИ. Индиин Джамму, Кашмир штадтаа Пакистанай булимтаран эзэмдэһэн газар дээрэхи Ахунджераб шэлын район соогуур гаргадаг Карокорумай стратегическэ шоссе харгын шэнэ участогые нээхэ тухай Пакистан-Хитадай протоколдо гар табигдаһантай дашарамдуулан, Индиин правительство Пакистанда буруушаал мэдүүлбэ: Энээн тухайда Индиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдээсэ. Исламабадта гар табигдаһан протокол дурсагдагша шэнэ участогые зубшуулан Пакистанай милын постуудые бин болгохоор мүн лэ хараална гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Энэнь—Индиин Джамму, Кашмир штадай зарим хубине булимтаран эзэмдэһэнэ хэтэдэнь үлөөхэ зориллготой, Индидэ харша Пакистанай сэрэгэй засаг захиргаанай шэнэ ябуулга болоно гэжэ энэдхэг хэблэл тэмдэглэнэ.

Хэдэхэн үгөөр

ЛИССАБОН. **Анголодо туһалха фонд.** «Португали-Анголо» гэдэг хани барисаанай бүлгэм Урда-Африкын хаврхисуудай хюдалга, дээрмэдэлгэдэ дайрагдаһан Анголын арадта туһалха фондо орохо мүнгэ, хэрэгсэлнүүдые суглуулна.

Эм домууд, хубсаһа хунар болон эдеэ хоолой зүйлнүүдтэй хэдэн зуун посылканууд бүлгэмэй нэрэ **дээрэ абтажа** үргэлжэлһөөр.

Политическэ элдэб янзын хараа бодолтой хүнүүд бэлэгүүдтээ хамжуулһан бэшэгүүд дотороо Преторийн засагаархидай ээрхэг түримхэй ябуулганнуудые буруушаан, зэбүүрхэжэ байнаа элирхэйлнэ.

ЛАГОС. **Томо электростанцитай тосхон.** Һаял болотор хэнэйшье дуулаагүй байһан, Нигериин баруун-урда зүгэй Эгбин гэжэ багахан тосхон мүнөө орон доторһоо гадна, мүн ондоо тээ холуур мэдээжэ болонхой. 1320 мегаватт хүсэтэй, Нигеридэхи эгээн томо электростанци эндэ баригдажа байнхай. Энээнэй ашаглалгада орохо-донь, ороной промышленна илиин бүхы һэдэлгэнүүдые таналдуулаа. Палестинынхидай өөрынгөө хуулита түлөөлэгшынь—ООП-ой хүтэлбэри доро өөнэдынгөө эрхэнүүдые хамгаалһынь бүхы дэлхэй урма баяртайгаар адаглан хаража байгаа, — гэжэ бэшэг дотор дурдагдана.

Ливанда эсэргүү Израилин эзэрхэг түримхэй ябуулгада США-гай хорото шунахайгаар хабаадажа байные Ф. Кастро эрид буруушаана.

ФРГ-гэй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ШИЙДХЭБЭГ

БОНН. Сибиригийн ба Баруун Европын хоорондо баригдаха газопроводой талаар Советскэ Союзтай баталһан контрактнуудые таһалдуулха зорилготой США-гай харата хэмжээнүүдые буруушаадаг байнаа ФРГ-гэй правительство хуулита ёноор лаблан баталба. ФРГ-гэй ажахын министерствын статс-секретарь Дитер фон Бюрцен тэдэ контрактнуудые дүүргэлгэдэ хабаадагдаг Баруун Германийн фирмэнүүдтэ бошэг эльгээхэдээ, газопроводой барилгада хэрэглэдэхэ түхэрэлгэнүүдые эльгээхыень тэдэ фирмэнүүдтэ дурадхаа.

Б. КРАЙСКИИН ИНТЕРВЬЮ

БОНН. Ливанда эсэргүү Израилин зэрлиг хархис ябуулганнуудые «галзуу тэнэг ааша», «айхабтар муухай балмад ябуулга» гэжэ Австрийн канцлер Бруно Крайский нэрлэнэ. Б. Крайский Баруун Германийн «Штерн» журналда интервью үгэхэдее, иигэжэ мэдүүлбэ: «Израилийн удамаршад өөнэдынгөө бодото шарайе харуулаа». «Инмэ Израильтай саашадаа ямаршье барисаатай байхые хүсэнэгүйб. Хэзээшье ямаршье харилсаа хэхэгүйб. Юундэб тэхэдэ, галзуу эзэрхэг, зэбсэгэйл хүсэндэ наидан тушэглэдэг, Израилийн удамаршадай балмад ябуулга ямар юумэндэ хүргэнэб гэһэн нэгэл бодолноо бүхы дэлхэй сошордон доһолно бшуу. Ливанда тэдэнэй гаргаһан аймшагтай муухай аашанууд тухай дуугай байһан хүн бүхэн гэм зэмэнүүдэйнь зарим хубине хубаалдаха болоно» гэжэ канцлер мэдүүлбэ.

ХИТАДТА МҮНГЭ ЗЭЭЛЕЭР ҮГЭХЭНЬ

ТОКИО. Шухала түхеэрэлгэнүүдые Японноо худалдан абахынь тула Пекиндэ 65 миллиард иен зээлеэр (кредит) үгэхые Япон ба Хитадай хоёр удэр үргэлжэлһэн хөөрэлдөөнэй эсэргэ Токио зубшөөгөө юм ха. «Токио Симбун» газетын мэдээсэһэнэй ёноор, сентябрь һарада албанай хэрэгээр Хитадта ошоходоо премьер-министр Д. Судзуки кредит тухай документдэ гар табиха һэн гэхэдэнь, Хитадай делегаци зубшөөһэн байна. Тиимэһээ, хоёр ороной хоорондын харилсаанай шахардуу зандаашье һаань, Пекин Д. Судзукитай уулзахаар бэлэн байба гэжэ нютагай хэблэл тэмдэглэнэ.

СОЦИАЛИЙН ОРОНУУДААР

«ХИРАНЫН» ОЙН БАЯР

ПРАГА. 60 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байнан Чехословакийн «Хирана» нэгэдэл үйлдвэрийн-оронуудые социалистическэ техникээр хангадаг юм.

Тус предприятийн тамгатай продукци 55 орондо гаргадаг хүдэлнэ. Эдэнь хүнгэй аппарадууд, химическа зэр зэмсэгүүд, медицинскэ аппаратурнуудые болоно. Гансахан нэгэ жэлдэ гадаадын гүрэнэй партнернуудта хэдэн тоо ааб миллион кроной түнэлгэ эльгээгдэнэн байна. Советскэ Союз «Хиранын» продукци тон ехээр захидаг. Гадаадда худалдагдаг медицинскэ техникын процентнь СССР-тэ хүрэн юм. Хүдөөгэй багахан пунктнуудые ба городой болоо больницые хангахада хала хэрэгтэ бүхэли компонентнуудые тус нэгэдэл сонгодог партнернуудта эльгээдэг. Чехословакийн аппаратай медицинскэ түбүүд СССР-эй олохон хото городта худалдэг байна.

Чехословакийн правительствын хараалһан программын дагаар, 1990 он болотор «Хирана» нэгэдэлдэ медицинскэ техникэ үйлэдэгэ түбүүдые бүтээлгэ ба дахин дээшэлхэ байна.

ЗАВОДОЙ ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ КОМПЛЕКС

СОФИ. Болгариин Ловечийн шэрэм үйлэдбэрилдэг заводой харьяата газар дээрэ худалдаа наймаанай мүнхэй комплекс нэгдэбэ. Энэй бүридэлдэ эдеэ хоолой магазин, кафе-кондитерскэ, хубсаһа хунар, гутал ба ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг электроприборнуудые зарһабарилха ательс, химическэ аргаар сэбэрлэлгын ба хубсаһа үгаалгын пунктнууд ороно. Заводто бүтээгдэдэг үргэн хэрэглэмжын эд бараашье эндэһээ худалдажа абахада болохо.

Болгариин профсоюзууд хүдэлмэришэнэй худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай талаар хангалгые хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхаралаа хандуулдаг байна. Мүнөө үедэ заводуудай харьяата газар дээрэ 2 мянган магазин ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг мастерской нэгдэнхэй. Томо ехэ предприятинуудта элдэб янзын эд бараагаар баян универсамууд, хөрин багахан предприятинуудта худалдаа наймаанай точканууд хүдэлдэг.

УУРХАННУУДАЙ БАЙҺАН ГАЗАРТА ТАРЯАЛАН БА НУУР СӨӨРӨМҮҮД

БЕРЛИН. Хоёр жэлэй саада тээ ГДР-эй урда хубида Кошен гэжэ нютагай хажууда (Котбус округ) хүрин нүүрһэнэй хэрэглэгдэхэеэ болиһон уурхай харагдадаг һэн. Мүнөө тэндэнь шэлбэһэтэ модоной ой нэмжынэ, зэрэгэлэд тарянай поли оршоно.

Хүрин нүүрһэнэй уурхайнуудай байһан газарые һайжаруулһанай ашаар нимэ үрэ дун туйлагдаа. ГДР-тэ хэрэгһээ гараһан газарые һэргээн һайжаруулха гэшэ байгаалиие социалис ёноор хэрэглэлгын таһаршагүй хубинь болоно. Үнгэрөөшэ 15 жэлэй туршада хүдөө болон ой модоной ажахыда 35 мянган гектар һайжаруулгадаһан газар бусаагдаһан байна.

Жэшээнь, Кошен шадархи полинууд дээрэһээ Котбус округой бусад кооперативна ажахынуудай тарялан дээрэхинээ муу бэшэ намарай ешмээнэй болон хүсы үбһэнэй ургаса хуряагдана.

Республикын нүгөөдэ райондо — Лейпциг округто Нейкирхен болон Борнодо дүтэ шадар уурхайнуудай байһан газарта ороонной болон тэжээлэй ургамалнуудые тарьжа ургуулдаг хүдөө ажахын томо комплекс бодонхой. Нүүрһэ малтадаг байһан уурханнуудта тогтоомол нуурнууд байгуулагдана. Урдань хоёнон байһан, хэдэн зуугаад мэргэжэлтэдэй гараар хүбилгадаһан газар ажалшадан амардаг үзэсхэлэн һайхан зоно болгогдоно. Жэшээнь, Котбус городые тойроод хүрин нүүрһэ олзоборилдог байһан уурхайнуудта нуур сөөрэм тогтоогдоно.

ШЭНЭ ЗАВОД АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАҺА

ВЬЕНТЬЯН. Лаосто ирригационно түхеэрэлгэнүүдэй сорго хоолойнуудые үйлэдбэрилхэ заводой барилга дүүрэбэ. Вьентьянай дүтэ шадар бин болоһон тус предприяти 300 ба тэрээнһээ дээшэ миллиметр диаметртэй сорго хоолойнуудые үйлэдбэрилхынгөө хажуугаар, уһанай насосуудые заһабарилдаг байха юм.

Заводой продукци хадаа ЛНДР-эй худөө ажахын хүгжэлтын гол эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болодог ирригационно хүдэлмэрийн хэмжээе үргэдхэхэ арга олгохо байна. Эндэхи уһалагдадаг газар дээрэһээ жэлдэ хэдэн ургаса абажа болохо юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикада уһалагдадаг газарай талмай горитойгоор үргэдхэгдөө юм. Ороной түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ ургаса —нэгэ миллионноо дээшэ тонно барайгар нёдондо жэлдэ хуряагдаа һэн.

Барайгар, кукуруза мэтын ургамалнуудаар залуу республикые хүсэдөөр хангаха зорилго ПРНЛ-эй III съезд Лаосой ажалшадай үмэнэ табяа юм. Шэнэ заводые ашаглалгада оруулга энэ зорилгые шидхэхэ замаар хэгдэһэн шухала алхам болоно.

(ТАСС).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

АШАГЛАЛГАДА ТУШААГДАБА

Хүүгэдэй «Золотой ключ» гэһэн комбинат Таксимо һуринда ашаглалгада тушаагдаба. Сэбэр арюун агаарта, нарһан тужын дунда бариг-дан бодхоогдоһон энэ комбинат гурбан корпусһоо бүридэнэ. Хүүгэд мүнөө түрүүшынхидэнь түбхинэнхэй, хүхюу дуу, нааданууд зөдэлнэ. Нааданай таһалгануудаминдаа түхеэрэгдэнхэй.

Саадай хүдэлмэрилэгшэдэй мэдэлдэ һаруул кабинедүүд үгтэнхэй, кухни, прачечная гэхэ мэтэ саг дары хүдэлмэреэ эхилээ. Хүмүүжүүлэгшэ Л. И. Бутанова арбаад жэлэй туршада үхибүүдтэй хүдэлжэ байдаг. Дүршэл ехэтэй үнинэй хүмүүжүүлэгшэ ингэжэ хэлэбэ:

— Шэнэ ясли-садтай болоһондоо баяртайбди. Анхан эндэ хүүгэдэй талмайхан хүдэлдэг һэн. Тоод үхибүүдэйшье, түрэлхидэйшье һанаанда таарадаггүй бэлэй. Мүнөө хэды аятайб даа.

Хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшэ В. С. Иванов ямар программаар хэшээлнүүдээ ябуулха тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Тиихэдэ хүмүүжүүлэгшэ Э. А. Ткачева долоодохи жэлээ БАМ-да хүдэлнэ.

— Мүнөө шэнэ ясли-садта хүдэлхэ болоһондоо баяртайб. Һаруул дулаһаншье, үргэн ехэшье байратай саад гэхэ байнаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Барилга-хабсаралгын 694-дэхи поездын хүтэлбэрилэгшэдтэ түрэлхид халуун баяр хүргэбэ. «Золотой ключ», амжалтатай хүдэлыш даа.

А. ЦЫРЕНОВ.

ЭНЭРХЫ СЭДЬХЭЛТЭЙ ЭМШЭЛЭГШЭ

Үбшэнтэнние аргалха, хүн зонние элдэб үбшэнһөө һэргылжэ байха гол зорилготой медицинын хүдэлмэрилэгшэд кэл бүри олошорно. Ажалшадай элүүрые хамгаалха тула һайнаар хүдэлжэ байһан түрүү медигүүд үбшэнтэнэй, мүн эмнэлгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө саг үргэлжэ баяр баясхаланда хүртэжэ байдаг гээшэ.

Улаан-Удын гурбадахи больницын врачнар, медицинскэ сестранууд дээрэ-хэлэгдэһэн баримтада үнэн гэршэ боложэ үгэнэ. Тэдэнэр хүндөөр үбшэлһэн хүн зонние түргөөр эдгээжэ, ажалайнь арюун замда табихын хойноһоо удэр бүри ехэ оролдолго гаргана. Илангаяа медицинскэ сестра Тамара Гавриловна Холоковада хэхэ ажалынь ехэ байдаг. Эртэ үглөөнһөө эхилээд лэ, тарилгануудые, бусадшье эмшэлгэ хэдэг.

— Хүндөөр үбшэлһэн хүндэ үдэртөө гурба, дүрбэн час болоод лэ тарилга хэгдэнэ. Элүүржүүлгын шанартай витамин болон бусад эмүүдэй олон тарилгын хэгдэхэдэ, һэргылэмжын хэмжээн абтаха гэжэ һанадагбди,—гээд Тамара Гавриловна хөөрэнэ.

Арбан жэлэй саада тээ нүхэр Холокова Улаан-Удын медицинскэ училищи дүүргэхэдээ, медицинскэ сестра мэргэжэлтэй болоо һэн. Тэрэ гэхэнээ хойшо даруу зантай, хүн бүхэндэ энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандадаг Тамара Гавриловна үбшэнтэндэ туһаламжа үзүүлжэ ябана гээшэ.

«Хүн зонние элдэб үбшэнһөө һэргылхэ больницада эмшэлүүлхээр оруулха хэмжээ ябуулгануудые үргэргэлгэдэ элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо»... гэжэ «Хүн зоной элүүр энхые бүри һайнаар сахин хамгаалха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй баталан абаһан тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ энэ больницын хүдэлмэрилэгшэдэй үбшэн зоной элүүр энхэ байхын хойноһоо оролдожо ябадаг нангин уялгадаа үшөө һайнаар хандахыень уялгална ха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медицинскэ сестра Т. Г. Холокова ажалдаа. Авторай фото.

ВЕТЕРАН

Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг И. Е. Бородин 1938 ондо Улаан Армиин албанда татагдаһан юм. Уданшьегүй тэрэ дайшалхы ба политическэ һуралсалай отличник болоһон. Барнаулай ябаган сэрэгэй училищи дүүргээд, дайшалхы нилээд дүршэлтэй болоһон.

Училищиин удаа 1941 ондо фронт мордоһон, дайнай хүшэр жэлнүүдтэ Воронежско, удаань баруун фронтнуудта дайлалдаһан байна.

— Дон голые гаталалгын түлөө байлдаанууд наһандам мартагдашагүйгөөр хадуугданхай, — гэжэ И. Е. Бородин хөөрэдэг.

Нэгэтэ һүни лейтенант И. Бородин пулеметчигуудай взводые фронтын түрүү лини тэошэ дахуулаа һэн. Нүгөөдэ эрьедэ нилээд ашуултай гэжэ тэрэ сэрэгшэдээ һэргылээ, бодото байдалда нюугаагүй бэлэй. Эрьедэ хүрэхэтэйгөө зэргэ байлдааندا орохо, ёһотой байгаа.

Взводой сэрэгшэд һала дээрэ хүнүүдэй орондо айбала дүрсэнүүдые тодхоод, пулемёдуудаа ашаад, һалаяа хойноһоонь түлхихэ ёһотой һэн. Ингэжэ дайсаниие мэхэлхэ арга һанагдаһан байгаа. Артиллеристнүүдэй фашистнуудай обороные буудалдаа эхилхэдэ, голые гаталалга ёһотоор эхилхэ түсэб табигдаа бэлэй.

Голой тэг дунда хүрөөд ябахадань, дайсанай снарядууд тэнэржэ эхилбэ. Лейтенант Бородин шархатабашье, цухэдгэнгөө суг голой нүгөө эрьедэ гаража шадаһан юм. Энэ байлдаанай түлөө Бородин Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Фронтовик бусадшье байлдаануудта хабаадалсаа. Каротояки город абалсаха үедэ баатаршалга харуулжа, И. Бородин «Шэн зоригой түлөө» медаляар шагнагдаһан. 1942 ондо хүндөөр шархатаһан, госпитальнуудта удаан хэбтэһэн байна.

Коммунист И. Е. Бородин 1946 оноо хэлхеэ холбоонай республиканска управленидэ ажаллажа эхилһэн. Мүнөө Улаан-Удын почтамтда диспетчерээр хүдэлдэг. Гушан зургаан жэлэй туршада хэлхеэ холбоондо хүдэлхэ зуураа, саг үргэлжэ нинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсаа, хабаадалсаһааршье, Советскэ районой арадай хиналтын штатнабэшэ инспектор, «Почтовик» гэһэн ханын һониной редакторай орлогшо юм. Залуу хүдэлмэрилэгшэдэй дунда сэрэгэй патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг.

Б. СОТНИЧ.

Анатолий Николаевич ЦЫДЕН

КПСС-эй обкомой гэшүүн; СССР-эй Верховно Советэй депутат, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Анатолий Николаевич Цыденов удаан саг соо хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр, 1982 оной августын 27-до 43-тай болохоо байтараа наһа бараба.

А. Н. Цыденов 1940 ондо Буряадай АССР-эй Хурамхаанай районой Гаарга нютагай колхозниг бүлэдэ гүрэһэн юм. Эдир наһанһаа ажаллажа эхилһэн байгаа. Түрүүшэр мал адуулһан, удаа тээнь модошо дархан болоһон. 1967 онһоо, Буряадай хүдөө ажахын институт дүүргэһэнэй һүүлээрээ 1973 он хүрэтэр Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер-механигаар хүдэлмэрилбэ. 1973 оной декабрьһаа 1975 он болотор Анатолий Николаевич тус районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой партийна комитедэй секретаряар хүдэлмэрилһэн юм. А. Н. Цыденов 1975 онһоо һүүлшынгээ үдэр хүрэтэр Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байгаа. Энэ тушаал даажа байхадаа эмхидхэлшэ шадабаряа, хүтэлбэрилэгшын эрхим шанарнуудые элирхэйлэн харуулаа.

Анатолий Николаевич нүүлэй жэлнүүдэй түбэгтэй, эрёо оршон байдалда дааһан хэрэгтээ тон харюусалгагайгаар хандадаг, партийн аграрна, политика бэлэдүүлхэ хүдэлмэридөө үхэдо үүсхэл, оролдолго гаргадаг байһан. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг колхоз мал ажал хүгжөөлгын талаар эли бодо амжалтануудые туйлаһан байгаа.

А. Н. Цыденов өөртөө ехэ эрилтэ табидаг, залан сэхэ, даруу зантай, хүнүүдтэ энхэргэн, анхаралтайгаар хандадаг байһаараа илгаран шалгардаг бэлэй. Республикин районой ничитын а да элэбхитэйгээр байгаа.

КПСС-эй Буряа мой гэшүүн. ССС ховно Советэй деп han юм. Республи шадай дунда ехэ болоһон байгаа.

Коммунис парт хубүүн Анатолий вич Цыденов ту дурасхаал хани мэдэхэ, сугтаа хүдэ бухы хүнүүдэй з хэлдэ ододоо һана хал.

А. У. Модогоев, Б. С. Семенов, В. Б. Сага Бнрюков, А. А. Баднев, В. Ф. Лысов, Л. В И. П. Зинченко, А. Д. Чукаев, К. К. Шомо Ѣерещинов, Б. Н. Николаев, Б. И. Никола Гармаев, В. У. Дарханов, А. С. Аржанович, банов, Д. Ю. Цыбикжапов, М. Ж. Шагдар Дамдинов, Ю. М. Бальхаев.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 29-һөө сентябрьин 4 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 29 ШАХТЁРОЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.40—«Зарядкада зогсогты». 10.00—«Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». Вьетнам. (1-дэхи дамжуулга). 10.45—«Будильник». 11.15—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.15—«Элүүр энхэ байлга»—эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 13.00 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 13.30—«Гадаадын гүрэнүүдэй айлшад Советскэ Союз тухай». 13.45—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.45—«Хүгжэмтэ киоск». 15.15—«Хүн. Газар. Юртэмсэ». 16.00—Шахтёрой үдэртэ. Танай гуйлтаар

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15— Дамжуулгын программа. 18.35—Мультфильмнүүд. 19.00 —«Уласкоорондын шэнжэлэл». 19.45—Баскетболоор дэлхэйн чемпионадта. 4-дэхи ба 3-дахи һуринуудые эзэлхын түлөө мүрысөөн. 20.50—«Майя Плисецкая»—баримтата фильм. 22.00—«Время». 22.35—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэл. 23.40—Шэнэ һонин.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Анютина дорога» — үхибүүдтэ фильм. 11.20 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.20 — Шэнэ һонин (12.25 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — «Эдэ хоолой программа — бүгэдэ арадай хэрэг». 16.30 — «Приключения Электроника» —үхибүүдтэ фильм (1-дэхи серинь) — «Побег».

Улаан-Удэ. 17.40 — СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо. «Хүгжэлтын социальна туулзалга эмхидхэгдэнэ. Нүүрһэнэй промышленностиин министр В. Ф. Братченко, нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай ЦК-гай түрүүлэгшэ М. А. Сребный хабаадаха. Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетов дамжуулгые хүтэлхэ. 16.45—Шахтёрой үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 17.35— «Киногоор аяншалгын клуб». 18.10 — «Байгал» мэдээсэлэй программа. 18.35 — «Капитан Жанаев» — киноочерк.

Москва. 18.55 —«Һуралсалай шэнэ жэлээр!». СССР-эй гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьевой хөөрөөн.

Улаан-Удэ. 19.30 — «Ургаса хуряалга-82». 19.55 — Киноочерк.

Москва. 20.10 — «Партийн түсэбүүд — арадай түсэбүүд». Тюменьскэ областьдо гэр байрын барилга тухай. СССР-эй АН-эй гэшүүн-корреспондент, Ленинскэ шангай лауреат И. И. Нестеров дамжуулгада хабаадаха. 20.40 — У. Теккерей. «Ярмарка тщеславия» —фильмзүжэг. 12.40 — Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 15.25 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Театрта дуратай гүт?». 16.20 — «Приключения Электроника» —үхибүүдтэ фильм (2-дохи серинь) — «Тайна 6-Б», 3-дахи серинь — «Мальчик с собакой».

Улаан-Удэ. 18.30 — «Һуралсалай шэнэ жэлээр!». Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов үгэ хэлэхэ. 18.55 — «Амар сайн, һургуули!». 19.15 — «Арадай хиналтын булан».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Удэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.15 — «Укротительница тигров» — кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.35 — «Ёзэ хүнүүдтэ зорюулагдаһан шалгалта». 23.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.35 — «Слово Андроникова» — 4-дэхи фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Военная тайна» — үхибүүдтэ фильм. 14.25 — Француз хэлэн. 14.55 —Ород хэлэн. 15.25 — Шэнэ һонин. 18.30— «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ажалшадай нэгэдэл». 19.00 — Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй ба Японой суглуулагдамал команданууд. 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Удэ. 19.45 — Сонсохлнууд.

ВТОРНИК, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — У. Теккерей. «Ярмарка тщеславия» —фильмзүжэг. 12.40 — Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 15.25 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Театрта дуратай гүт?». 16.20 — «Приключения Электроника» —үхибүүдтэ фильм (2-дохи серинь) — «Тайна 6-Б», 3-дахи серинь — «Мальчик с собакой».

Улаан-Удэ. 18.30 — «Һуралсалай шэнэ жэлээр!». Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов үгэ хэлэхэ. 18.55 — «Амар сайн, һургуули!». 19.15 — «Арадай хиналтын булан».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Удэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.15 — «Укротительница тигров» — кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.35 — «Ёзэ хүнүүдтэ зорюулагдаһан шалгалта». 23.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.35 — «Слово Андроникова» — 4-дэхи фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Военная тайна» — үхибүүдтэ фильм. 14.25 — Француз хэлэн. 14.55 —Ород хэлэн. 15.25 — Шэнэ һонин. 18.30— «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ажалшадай нэгэдэл». 19.00 — Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй ба Японой суглуулагдамал команданууд.

Улаан-Удэ. 18.00 — «Возвращение скрипки» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 19.20 — Буряадай Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.55 — Баримтата фильмүүд.

Москва. 21.00 — «Партийн түсэбүүд — түсэбүүд». Котласска лозо-саарһанай комбинатдэлмэриин дүй дүршэлхай. СССР-эй ой модоно люлозо-саарһанай болоо до болбосоруулгын промышленностиин министр М. Сысыгин дамжуулгада хабаа 21.45 — СССР-эй габьтистка О. Эрдели арфа наадаха. 22.00 — «Д 22.35 — «По семейным ятельствам» — уран найн фильм.

СРЕДА, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —«Укротительница тигров» — уран һайханай фильм. 11.40 — «Киногоор аяншалгын клуб». 12.40 — Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Визит Муаммара Кадафи в Советский Союз» — баримтата фильм. 1545 — Д. Шостаковичой нэрэмжэтэ квартет наадаха. 16.15 — «Ород хэлэн». 16.45 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 17.30 — Мотоциклаар урилдалга. Дэлхэйн чемпионат.

Улаан-Удэ. 18.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.30 — «Ургаса хуряалга-82» (буряадаар).

Москва. 18.55 — СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министр В. П. Елютин үгэ хэлэхэ. 19.30 — Баримтата фильм. 1945 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Сталинград шадар немец-фашис сэрэгүүдые бута сохиһоор 40 жэлэй ойдо». — «Когда наступает сентябрь» — уран һайханай фильм. — «Время». 22.35 — «Дэй шарай». 23.15 — «Дэр — түби дэлхэй 23.30 — Волейболоор хоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй ба суглуулагдамал команд

ЧЕТВЕРГ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Фильм-концерт. 10.20 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар». 11.10 — «Когда наступает сентябрь» — уран һайханай фильм. 12.40 — Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 16.00— Шэнэ һонин. 16.20 —Баримтата фильмүүд. 16.40 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 17.10 — СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. СССР-эй АН-ай түүхын институтай директор, түүхын эрдэмэй доктор С. С. Хромов оролто үгэ хэлэхэ. 18.00 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Удэ. 18.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.15 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан концерт.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Маяковский — уран зураша». 20.45 — «До встречи, любимый!» — уран һайханай фильм (Вьетнам). 21.00 — «Время». 22.35 — «Фестиваль Конкурснууд... Концерт». 23.55 — «Мүнөөдэр — дэлхэй дээрэ». 00.10 — болоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. Польш Японой суглуулагдамал команданууд.

ПЯТНИЦА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время. 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Юность» гэһэн хореографическа ансамблиин концерт. 10.20 — «Залуушуудай адресууд». 21.20 — «До встречи, любимый» — уран һайханай фильм (Вьетнам). 11.35— Шэнэ һонин. (11.40 хүрэтэр).

Улаан-Удэ. 16.45 — Киноочерк. 17.05 — «Ургаса хуряалга-82». 17.30 — «Байгал»— мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.00 — «Онтохондо айлшаар». «Акмаль, дракон и принцесса» — уран һанхайханай фильм. 19.30 — Баримтата фильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Иностранная литература» журналай ахамад редактор Н. Федоренко француз уран зохёолшо А. Стильтэй хөөрэлдэхэ. 20.25 — «Э. Вильде гэгшын «Домовой» гэһэн комедеэр «Ультиматум Матильды или кто написал «Домового?» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Удэшын аялганууд». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Англи хэлэн». 13.35 —Ород арадай онтохон. 4-дэхи класс. 14.05 — «Звездочет» — тележурнал. 14.50 — Шэнэ һонин. (15.00 хүрэтэр). 16.45 — Шэнэ һонин. 17.00 — «Нефтехим». Начало биографий»—баримтата фильм. 17.30 — Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. Болгариин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд.

Улаан-Удэ. 18.00 — «Возвращение скрипки» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 19.20 — Буряадай Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.55 — Баримтата фильмүүд.

Москва. 21.00 — «Партийн түсэбүүд — түсэбүүд». «Звездочет» — тележурнал. 14.50 — Шэнэ һонин. (15.00 хүрэтэр). 16.45 — Шэнэ һонин. 17.00 — «Нефтехим». Начало биографий»—баримтата фильм. 17.30 — Волейболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй ба Японой суглуулагдамал команданууд.

СУББОТО, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд». 10.05 — «БССР-эй арадай хатарай ансамбль» — фильм-зүжэг. 10.30 — «АБВГД-ейка... 11.00— «Таанадта, түрэлхид». 11.30 — «Гэнэ усалгүйгөөр ябалга».

Улаан-Удэ. 12.00 — Шэнэ һонин (буряадаар). 12.10 — Киноочерк.

Москва. 12.30 — «Парламентарии Кампучии в СССР» — баримтата фильм. 12.50 — «Спортлотогой» 36-дахи тираж. 13.00 — Ухаалан зохёошодой конкурс. 13.55 — «Будьте готовы, Ваше высочество!» — үхибүүдтэ фильм. 15.05 — «Мүнөө сагай уран зохёолшо». Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ шангай лауреат Ч. Айтматов үгэ хэлэхэ. 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — «Урданай уянгата һайхан дуунууд». 16.05— «Театр ба үе саг». 17.20 — Мультфильм. 17.35 — «Үглөөдэр — Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна удэр». СССР-эй газай промышленностиин министр В. А. Динков дамжуулгада хабаадаха. 17.50 — П. И. Чайковский. «Оркестртэй хамта фортепьяно дээрэ наадаг даха 1-дэхи концерт». 18.25— «Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ» — телеочерк. 18.55 — «Ан амитадай аймаг». 19.55 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 20.25 — Приморийн хизаарай М. Горькийн нэрэмжэтэ драмын театрай «Дети солнца» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — «Дети солнца» гэжэ фильм - зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.45 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.00 — Уран зураашад тухай хөөрөөн.

Улаан-Удэ. 12.30 — «Хүдэлмэришэдэй зэргэдэ һуурияэ олох». 13.00 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 13.10 — «Наталья Будаева дуулана». 13.40 — «Дама с собачкой» — уран һайханай фильм.

Москва. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20— ловскын телевиденийн программа. 16.20 — «Д 17.05 — Баримтата фил 17.40 — «Золушка» Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. Агууехэ Октябрийн 65 ойдо. «Манай намтар». дахи он» 42-дохи фильм — «Хүгжэмтэ киоск». «Уласхоорондын шэн 21.00 — «Амгалан ной багашуул». 21.15 — «Э хэй байлга» — эрдэм рүүлгын фильм. 22.00 — мя». 22.35 — «Твой час» — уран һайханай

АШАТАЙ ТУҺАЛТАЙГААР

Ажалай болон амаралтын «Гэсэр-82» гэһэн лагерь Орлик тосхондо эмхидхэгдэһэн юм. Зунай туршада эндэ 76 һурагша хүдэлөө.

Үхибүүд «Коммунизм» колхоздо шэнэ теплицэнүүдые барилсажа, хониной байра дулаалха хэрэгтэнь колхознигуудта һуһаламжа үзүүлһэн байна. Һургуулиин хуушан байшан запабарилаад, шэнэ байшангыень сагаадаа, туршалга - үйлэдбэриинг өө участостые хорёолоо.

Удаань Б. Нарсановай хүтэлбэри доро хони хайшалагшадай бригада эмхидхэгдээ һэн. Тэдэнэр 300 хониной ноохо гараар хайшалһан байна. Һурагшад А. Бакшанова, Л. Бужинаева, Б. Нарсанов гэгшэд һайн ажалайнгаа түлөө шангуудта хүртөө бэлэй.

Хэдэн басагад колхозой теплицэдэ хүдэлжэ, овощ харуулаа.

Һургуули соохине шэрдэхэ, сэбэрлэхэ хэрэгтэ Мира Галсанова, Марина Тежемская, Лена Бужинаева болон бусад шалгараа. Үхибүүд О. Иванов, Ч. Самбялов, С. Зимин, О. Галсанова гэгшэд ямаршье хүдэлмэри хэхэдээ бэрхэнүүд байнаа гэршэлээ.

Һурагша бүхэндэ ажалай паспортнууд барюулгадаһан, тиин үдэр бүри хэйан хүдэлмэридэнь сэгнэлтэнүүд табигдадаг байгаа. Хүмүүжүүлэгшэд Н. Л. Дармахеева, Б. Г. Ринчинов, Л. Е. Хадаева гэгшэд эмхидхэлэй талаар онсо шадабаритай байнаа харуулаа.

К. ТУЛУЕВ.

Аха.

АЯНШАЛГА ҮРГЭДЭҺӨӨР

Манай республикин ажалшад һүүлэй үедэ холо ойрын аяншалга болон экскурсиа олоороо хабаадагдаг болоо байнхай. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй болон һургуулиин һурагшадай дунда үнгэргэгдэг болоһон аяншалгые ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой «Спутник» гэжэ бюро хүтэлбэрилнэ, ударидана.

— Манай республикым залуушуулай аяншалагшадай улаасхоорондын бюро 1976 ондо байгуулагдаа һэн. Удаадахи жэлнүүдтэ холо ойрыч аяншалгада республикын 12 мянган үхибүүд хабаадаһан байна, — гээд «Спутник» гэжэ бюрогой түрүүлэгшэ М. Бардымов хөөрэнэ.

«Минии Эхэ орон—СССР» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэдэг болоһон аяншалга хадаа залуу үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол һууринуудай нэгые эзэлнэ. Гансахан байгша сной эхинһээ «Минии Эхэ орон—СССР» гэһэн аяншалгын бронзо тэмдэгүүдээр 415 залуушуул шагнагдаһан байна. Хольг аяншалгада ошоһон үйлэдбэриин түрүүшүүл Москва, Ленинград, Киев, Одессэ хотонуудай түүхэгэ газарнуудтай, Эсэгэ ороной хамгаалгын Агууехэ болон граждан дайнуудай жэлнүүдтэ баатаршалга гаргагшадай музей - памятнигуудтай танилсажа ерэнэ. Энээнһээ гадна Улаан-Үдэ хотын һургуулинуудай, предприятинуудай комсомол залуушуулай отрядууд республикынгаа түүхэтэ газарнуудтай танилсажа байха дуратай юм. Жэшээнь, Железнодорожно районой 43-дахи һургуулиин һурагшад Сэлэнгын районой Тохой тосхоной, Тарбагатайн партизануудай алдар солыг музей ошоко хараһан 33-дахи һургуулиннхид «Минии түрэл хотын ургалта, хүгжэлтэ», «Улаан-Үдэ — үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр», «Улаан-Үдэ — Буряадай АССР-эй нинслэл хото» гэһэн хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Тиихэдээ хотын олон тоото предприятинуудаар аяншалгын таһалгарягүй эмхидхэгдэжэ, фабрика, заводуудай ургалта, хүгжэлтэтэй танилсалга эмхи гуримтайгаар ябуулагдадаг болоо.

Ерэхэ жэлһээ «Спутник» бюрогой хүтэлбэрилэгшэд «Түүхэтэ болон декабристнуудай ябаһан газарнуудаар» гэһэн һонирхолтой аяншалга эмхидхэхээр хараална. «Улаан-Үдэ—Гусиноозерск—Хяагта», мүн номин тунгалаг Байгал далайн эрьеэр хэдэн хоногой аяншалганууд эмхидхэгдэхэ.

Т. БАДМАИН.

ОРОЛДОСЫН АШААР

— Манай универмаг хахад жэлэй туршада 12 миллион 424 мянган түхэригэй эд бараа ажалшадта худалдаад байна, — гэжэ «Юбилейный» универмагай директорэй орлогшо З. П. Кубыкина хөөрөөгөө эхилбэ.

Универмагта дүн хамта 240 хүн ажалладаг. Худалдан абагшадта ехэ таарамжатай кафе-столово эмхидхэгдэнхэй. Медпункт нээгдээ. Наймаалагшад һаяхан болоһон яармагта хабаадалсаа. Магазин 17 таһаггай юм.

— Наймаалагшадай оролдосоһоо ехэ юумэн дулдыдаг, —гэжэ нүхэр Кубыкина хэлэ-һэн. Эрхимүүдые нэрлэбэл, ажахын эд бараанай секциие даагша В. Я. Сосновская, бухгалтер В. Ш. Данилова, секциие даагша С. А. Буреева, эхэнэрэй хубсаһанай таһагые даагша Е. Г. Вишневская, ахалагша наймаалагша Т. Ш. Болгунова, наймаалагша М. Н. Аржинова, хүдэлмэришэн Н. П. Чертогова гэгшэд болоно. Мүн электротоварнуудай секциие даагша. Л. А. Якова, бусадшье бүтээсэтэй һайнаар хүдэлнэ. Ажалай ветеран Р. Л. Малинина залуушуулда оролдосото нарин ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Н. ХАЗУЕВ.

Улаан-Үдэ.

РАДИОМНАЙ ҺУЛААР ДУУГАРНА

Урдань Хорин районой Тээгдэ тосхоной айл бүхэнэй радио һайнаар, ойлгосотойгоор дуугардаг байгаа. Тимэһээ орон, республика доторнай, дэлхэй дээрэ юунэй боложо байһые хүнүүд дуулаад, мэдээд байдаг һэн. Харин мүнөө олонхи гэртэ радио һулаар, ойлгосогүйгоор дуугардаг болошоо. Энэ түхай районойнгоо хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ оло дахин хандаашье һаамнай, хэмжээн абтанагүй.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

БАЯН ХЭШЭГ

Алтан намарай хаһа орожо, хүдөө нютагуудай ажалшад байгаалиин баян хэшэг суглуулжа эхилэнхэй. Республикынай нютаг бүхэнэй ой тайгада, үхэр нюдэн, мойһон, алирһа болон бусад жэмэс элбэгээр урганхай. Районуудай коопзверопромхозуудай, госпромхозуудай хүдэлмэрилэгшэд жэмэс суглуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Прибайкалиин районой коопзверопромхозой хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо 50 центнер жэмэс суглуулжа, үрэндэ тушааха түсэбтэй байна. Мүнөө эндэ, һүүлэй мэдээнэй ёһоор, 104 центнер үхэр нюдэн, алирһан болон байгаалиин бусад жэмэс суглуулагдаба. Районой Түрхын, Иркилигэй, Нестеровскын участогууд тус тустаа хараалагдаһан түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргээд, жэмэс, һархяаг суглуулгаяа үргэлжэлүүлнээр. Саашадаа һархяаг суглуулжа дабһалаад, үрэндэ тушааха юм.

В. ЧИРКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Замбуулиндахи ниидэлгэ дүүрээ — ТАСС-ай материал. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд. «Түрүүшын таряан» — Л. Коркинай статья. «Холбоолжоной халуун шулуун» — Я. Николаевай статья. Республикын ажалай үдэр — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Олоной нюдэн хурса» — арадай хиналтын хүдэлмэридэ зорюулһан тусхай хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: «Эстетическэ хүмүүжүүлгые шэнэ шатада» гэһэн нинтэ гаршаг доро толилогдоһон материалнууд